

**ESTUDI DE L'IMPACTE DE LES
ACTIVITATS DE MOVIMENT
CORPORAL EN UN INFANT AMB
TDA**

**TREBALL DE FINAL DE GRAU DE MESTRE
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA**

Judit Capdevila Puigpiquer

Curs 2012-2013

Tutor: Martí Ruiz Carulla

Vic, 17 de maig de 2013

Treball Final de Grau

Resum

Aquest treball consta d'una investigació amb una pràctica d'activitats basades en el moviment corporal amb un infant diagnosticat amb Trastorn de Dèficit D'Atenció (TDA), amb la intenció de tractar i treballar els problemes que pateix de concentració i atenció. Aquesta pràctica va tenir lloc a l'Escola Sant Jordi de Navàs. Es va analitzar a l'alumne/a en concret, però es van treballar totes les activitats amb tot el grup classe. Les activitats van ser dissenyades a partir dels aprenentatges a la universitat durant la carrera i també de diferents autors citats al marc teòric. Els instruments de recollida de dades que es van utilitzar són les tècniques d'observació i el diari de camp i la càmera de fotos i de vídeo per enregistrar moments en concret. Aquests instruments van donar lloc a l'anàlisi i a la valoració final de les sessions de la pràctica realitzada, en la que es va poder observar una millora en l'atenció, la concentració, l'interès, la relació amb els companys, etc, aconseguint els objectius proposats al principi. Si el moviment corporal ajuda a millorar als infants que pateixen aquest trastorn i a tots els altres és aconsellable que a l'escola es busquin estratègies i formes de treballar-ho, en qualsevol àrea, per a motivar i fer créixer els aprenentatges de tots els alumnes.

Paraules clau: Moviment corporal- Aprenentatge- Música- TDA- Infants

Abstract

This paper consists of research with practice activities based on bodily movement with a child diagnosed with the Attention Deficit Disorder (ADD), in order to treat and work the concentration and attention problems that the student suffers. This practice application took place in *Sant Jordi* School from Navàs. I analyzed one student in particular, but I worked all the activities with the whole class group. The activities were designed based on the University learning during the degree and also by different authors cited in the theoretical framework. The data collection instruments that I used are the techniques of observation and a field diary. I used a camera and a video camera in order to record specific moments. This information gave rise to the analysis and a final assessment of practical application that I carried out, in which it was observed an improvement in attention, concentration, interest, relationship with classmates, etc; and also an achievement of the objectives proposed at the beginning. If bodily movement helps to improve a child who suffers this disorder and everyone, it is advisable the school is looking for strategies and ways of working it in all subjects in order to motivate and grow the students' learning.

Key words: Bodily movement – Learning – Music – ADD - Children

Treball Final de Grau

Contingut

Resum.....	2
Abstract.....	2
1 Introducció	4
1.1 Presentació i justificació	5
1.2 Hipòtesi	6
2 Fonamentació teòrica.....	7
2.1 TDA.....	7
2.2 Expressió i moviment corporal.....	11
2.3 Música i TDA	13
2.4 Etapa evolutiva infants 8-9 anys	16
3. Aplicació Pràctica	19
3.1 Objectius	19
3.2 Metodologia	20
3.2.1 Instruments i material	21
3.3 Pràctica d'activitats.....	21
3.4 Resultats	52
4 Conclusions	54
5 Bibliografia	59
6 Annexos al document adjunt.....	62

1 Introducció

El TDA és un dels trastorns que més es troba a les escoles i és important i necessari, des de la docència, conèixer-lo per saber-lo tractar. La temàtica elegida va amb consonància amb les pròpies inquietuds personals i professionals. El moviment corporal que s'aplica en la pràctica és beneficiós, segons els autors citats al marc teòric, per a l'infant amb TDA i tots els altres i en aquesta investigació es pretén posar-ho a prova realitzant un estudi concret.

El treball consta de diversos apartats els quals expliciten la investigació que es porta a terme sobre un infant amb TDA. Per tant, cal conèixer quin és el problema que pateix l'infant, què se'n sap d'aquest trastorn, com es vol treballar, quins arguments s'han utilitzat per a elaborar les diferents sessions que s'aplicaran i en quin lloc es desenvoluparan.

Per a desenvolupar el tema escollit es divideix el marc teòric en quatre apartats, amb els conceptes de, TDA, moviment corporal, la relació amb la música i l'etapa evolutiva de l'infant, amb un recull de diverses informacions de diferents autors que han treballat aquests temes que es tracten a la investigació i dels quals es parteix per a treballar aquesta practica.

La realitat de la diversitat que està present al dia a dia a les aules, fa que existeixi una motivació personal a tractar i investigar com aconseguir que l'aprenentatge dels infants progressi i millori a l'escola. L'objectiu principal de la pràctica és desenvolupar una proposta de moviment corporal per a un infant amb TDA i a més treballar-la amb tot el grup classe, per fomentar la inclusió del tots els alumnes a l'aula, en la que tots/es participin i realitzin conjuntament totes les activitats.

Les diverses discapacitats que es troben a les escoles, tal i com he pogut viure en les últimes pràctiques, provoquen encara un fet marcat d'exclusió social. És per això que la metodologia que s'utilitza per al desenvolupament de les diverses sessions, la forma de treballar, l'organització de l'aula,etc, estan pensades per fomentar l'acceptació de la diversitat a l'aula.

En el desenvolupament de les diferents sessions que es realitzen a l'aula, es disposa d'un espai adequat, en el que permet realitzar l'observació necessària per a l'obtenció d'informació, que permet recollir al diari de camp per finalment analitzar-la. Les

Treball Final de Grau

---

diverses activitats es descriuen en diverses taules on s'hi pot observar el seu desenvolupament, objectius i valoració, tant del grup classe com de l'infant que s'investiga.

Els instruments de recollida de dades que s'utilitzen per a l'anàlisi de la pràctica, donen lloc als resultats de totes les sessions, tenint en compte els objectius fixats al començament. El lector pot veure les diferents referències bibliogràfiques que s'han utilitzat per a l'elaboració de tot el treball i el annexos relacionats amb les activitats realitzades.

Finalment, per acabar el treball es fa una valoració personal de l'experiència en aquesta investigació com a futura docent.

1.1 Presentació i justificació

En aquest treball es presenta el procés d'investigació d'un infant amb TDA a partir de diverses sessions de moviment corporal. Aquestes es porten a terme a l'escola Sant Jordi de Navàs, de la comarca del Bages. És una escola pública d'infantil i primària, de dues línies.

El trastorn per Dèficit d'Atenció amb o sense Hiperactivitat (TDA/H) és un dels trastorns que més es dona actualment en els infants. Segons els autors citats anteriorment, El TDA detectat a temps pot prevenir que alguns símptomes s'agreugin i altres desapareguin. La família i/o l'escola solen ser els primers d'adonar-se del problema en l'infant.

S'han fet diversos estudis sobre el TDA i encara queden moltes incògnites sobre les causes que el provoquen i els símptomes que es desenvolupen. En aquesta investigació es pretén treballar el moviment corporal amb un infant que pateix aquest trastorn, estudiar els canvis que aquest produeix i comprovar si els símptomes, de dèficit d'atenció, concentració, relació amb els companys, memòria i interès, milloren després de la pràctica.

El TDA és present a totes les escoles del món, els infants amb aquest trastorn tenen greus problemes d'aprenentatge, i necessiten suports de diferents tipus, plans d'estudis especials i mestres d'educació especial a les aules. L'escola pot ajudar a

Treball Final de Grau

---

trobar eines i recursos per a treballar amb aquests infants i millorar la seva integració dins l'aula, a fora i amb la societat.

Existeixen diversos fàrmacs que s'utilitzen per millorar el TDA, així com tractaments psicològics i mètodes pedagògics. Després de recollir la informació dels diferents autors i coincidir en que les activitats de moviment corporal són de gran ajuda en aquests infants, es pretén desenvolupar aquesta pràctica a l'escola, durant set setmanes.

Es va escollir aquesta investigació perquè actualment és un dels problemes que més abunden a les aules. La proposta va ser acceptada pels tutors de la universitat i posteriorment per la mestra tutora de l'escola on es fa la pràctica.

Les sessions estan dissenyades per a l'infant que pateix el trastorn, però es desenvolupen amb tot el grup classe, a l'aula de música, tenint en compte la inclusió, és a dir, l'acceptació de la diversitat dins de l'aula. Treballar d'aquesta manera suposa evitar la marginació de qualsevol infant que pateixi, o no, algun trastorn o problema, col·laborant a entendre, ajudar, progressar i compartir les seves febleses i/o necessitats. Montañés; Lucas (2006). Psiquiatres.

Totes les activitats són observades i analitzades posteriorment per valorar els resultats obtinguts i comprovar si la hipòtesi que s'havia fixat al principi es compleix, així com els objectius proposats.

Aquestes activitats han estat pensades per a millorar els símptomes de, dèficit d'atenció, concentració, relació amb els companys i memòria, en l'estudi d'un infant en concret, però després de veure els resultats favorables a la investigació, entenem que aquestes activitats són adients per a posar a prova amb altres infants i comprovar si els resultats són els mateixos en tots o varien.

1.2 Hipòtesi

Després d'establir el marc teòric amb la informació dels diferents autors es creu que els símptomes del trastorn que pateix aquest infant disminuiran i/o alguns desapareixeran i altres milloraran. Aquesta predicció es verificarà al finalitzar el treball de totes les sessions pràctiques, amb els resultats obtinguts i analitzats.

2 Fonamentació teòrica

En aquesta investigació es fa un recull d'informació sobre els temes que venen a continuació, per tal de poder crear les activitats que es porten a terme en la pràctica de moviment corporal en un infant amb TDA. Aquestes informacions són extretes de fonts fiables, documents electrònics, llibres, articles, etc, de diferents autors.

2.1 TDA

Definició

El Trastorn per Dèficit d'Atenció (TDA) és el trastorn psiquiàtric més freqüent en nens. Podem trobar un altre terme, el Trastorn per Dèficit d'Atenció amb Hiperactivitat (TDAH), que encara que tingui moltes semblances amb la definició i els símptomes del TDA, no s'ha de confondre. Soutullo (2004), Psiquiatra. M.Hallowell; Raley (1994). Psicòleg.

Símptomes

Els símptomes del TDA presenten: manca d'atenció, passivitat, lentitud, falta d'energia, confusió, somnolència i absència, entre d'altres, com, símptomes de distraccions habituals i d'impulsivitat, fet que a vegades es doni per suposat que és una conducta pròpia de l'infant i el diagnòstic no sigui reconegut. M.Hallowell; Raley (1994). Aquests símptomes s'han d'haver produït almenys durant sis mesos perquè sigui diagnosticat aquest trastorn. Tomàs; Casas (2004). Psiquiatres.

S'ha de tenir en compte que aquests símptomes de TDA no són presents en totes les actuacions de la vida diària d'un individu, ja que aquests es poden donar en algunes tasques que es realitzen a l'escola, però per exemple, en el moment de realitzar tasques, com: vestir-se, endreçar la seva habitació, etc, poden no donar-se. Per això s'ha de tenir present que no es pot diagnosticar el TDA a un infant només pel comportament a l'escola i exposar-lo a múltiples proves mèdiques, ja que una de les claus que obren el camí a trobar informació fiable és la relació de l'infant amb la seva vida, així com l'observació amb les persones més pròximes a ell; pares, germans, avis, etc. És per tant important, tenir molta cura i fer un estudi profund sobre el nen o nena abans de fer un diagnòstic que podria ser erroni i perjudicial per ell/a. M.Hallowell; Raley (1994).

Orígens

El TDAH fue descrito hace muchos años (desde 1865 por Hoffman y 1902 por Still). El médico español Dr. Gonzalo Rodríguez Lafora lo describió a principios del siglo XX. Inicialmente se llamó *Disfunción Cerebral Mínima*, y desde 1950, *Síndrome Hiperkinético*. Desde los años 1960 se describe el *Síndrome del Niño Hiperactivo*, y más recientemente se detectó el aspecto del déficit de atención. En la clasificación Americana DSM-III (1980) se cambia el nombre de *Reacción Hiperkinética de la Infancia* a **Trastorno por Déficit de Atención (con o sin Hiperactividad)** (TDA con H, TDA sin H), poniendo más énfasis en la inatención y la impulsividad. Desde el DSM-IV (1994), el síndrome se llama TDAH, y hay tres tipos (combinado, inatento e hiperactivo-impulsivo). (SOUTULLO, César, 2004:26).

Estudis

Segons estudis realitzats a EEUU el TDA és present a tot el món i es donen més casos amb nens que amb nenes. L'etapa de desenvolupament de l'infant en que es troben més casos d'aquest trastorn és entre els sis i els nou anys d'edat. Soutullo (2004). Psiquiatra.

Els infants comencen a mostrar Hiperactivitat als quatre anys d'edat, a mesura que creixen, aquest símptoma en alguns persisteix i en altres desapareix, però hi ha un percentatge d'infants en que només els hi queden presents els símptomes del Déficit d'Atenció. Montañés; Lucas (2006). Psiquiatres.

Causes

Les causes que provoquen el TDA en els infants són diverses, aquestes es desenvolupen al mateix temps i gairebé totes es produeixen durant l'embaràs, algunes de les principals que es coneixen són:

- Causa genètica (que el pare o la mare pateixi el trastorn, multiplica per vuit les possibilitats de tenir TDA, essent la causa principal).
- Pes del nen per sota els paràmetres estipulats.
- Ingesta d'alcohol i tabac de la mare durant l'embaràs.

- Adversitat psicosocial (Integració i acceptació desfavorable a la societat). Soutullo, (2004:31-32)

Tractaments

Pel que fa al tractament del TDA en infants, una de les millors formes de començar a tractar-lo és comunicant-ho al nen/a que ho pateix, així com als docents, companys i familiars, ja que ajuda a no estigmatitzar-ho. Tanmateix, es dóna l'oportunitat que l'infant pugui realitzar lliurement les preguntes que l'interessin, per tenir informació i comprendre el que pateix i saber a què s'enfronta. M.Hallowell;Ratey (1994). Aquest autor esmenta un seguit de 50 consells que es poden seguir per tractar el TDA amb infants a l'escola.

Tant a casa com a l'escola s'aconsella que l'infant amb TDA se l'hi faci una planificació per seguir una estructura i un orde amb les tasques de la seva vida quotidiana, ja que aquests nens i nenes solen ser molt desorganitzats i despistats i aquests fets comporten problemes de convivència, entre amics i familiars, tant a l'escola com a casa. M.Hallowell; Ratey (1994).

La medicació, majoritàriament els estimulants, és un tractament que ajuda a millorar la qualitat de la vida de qui pateix aquest trastorn, però cada cas és diferent i no en tots és administrada. S'ha de tenir present que els fàrmacs poden produir efectes no desitjats, per tant, han de ser sempre revisats per l'especialista. M.Hallowell;Ratey (1994).

En canvi Montañés; Lucas, (2006) assenyalen que el medicament és gairebé sempre necessari en tots els casos de TDA, ja que ajuda a millorar el rendiment escolar i els trastorns de conducta. Aquest autor reforça aquesta teoria, ja que un psiquiatra important (Dr. Siever) especialista amb TDA va posar a prova uns infants, que patien aquest trastorn, portant-los a un campament d'estiu durant uns dies, amb mestres, psicòlegs i psiquiatres i sense cap tipus de medicació. Va ser un èxit mentre van estar allà, perquè al tornar a les seves vides quotidianes, el problemes també van reparèixer. Per això i com que no es pot demanar als pares i mestres que facin d'especialistes, les teràpies no poden faltar, però els medicaments tampoc.

Treball Final de Grau

Un dels tractaments terapèutics que funcionen millor en el TDA és la psicoteràpia. És reconeguda per a utilitzar-la amb infants i també adults amb aquest trastorn, tant per tractar aspectes neurològics, com emocionals. M.Hallowell;Ratey (1994).

La implicació de la família i les persones que més estan en contacte amb l'infant són de gran ajuda, tant per observar els canvis que el nen/a mostra, com per intervenir i facilitar el procés de millora del TDA. Montañés; Lucas, (2006). Psiquiatres.

Algunes de les teràpies que es coneixen pel tractament del TDA són les teràpies de moviment corporal, com la gimnàstica del cervell anomenada (Brain Gym). Aquesta tècnica consta de diverses activitats de moviment corporal, molt fàcils i agradables de realitzar, que s'anomenen amb les sigles, AGGPOA, essent aquestes sis les més bàsiques:

- (A) Agua: tomar agua facilita la agilidad de las sinapsis.
- (G) Gancho: ejercicio de armonización de los dos hemisferios.
- (G) Gravedad: el balanceo de gravedad o planeador de gravedad (se puede hacer sentado o de pie) para la auto- estima y la seguridad. Además oxigena el cerebro.
- (P) Pantorrilla: el bombeo de pantorrilla para la motivación y el miedo.
- (O) Orejas o Auriculares: Sombrero de pensar para desarrollar la agilidad mental. Desarrolla el oído, también facilita las habilidades matemáticas.
- (A) El arraigador o toma de la tierra: para abrir la energía vital. Es un ejercicio de enraizamiento.

Paymal (2008: 297)

Aquestes activitats afavoreixen: la concentració, la memòria, la lectura, l'escriptura, l'organització, la coordinació física, l'atenció, les emocions, les dificultats d'aprenentatge i la coordinació motora. La creativitat, l'aprenentatge i la intel·ligència esdevenen de totes les parts del cos, per això a l'escola s'aconsella realitzar alguns d'aquests exercicis a primera hora del dia, ja que ajuden a eliminar els bloquejos del cos que afecten als infants per les diverses situacions de la vida quotidiana, com l'estrès familiar, escolar i de la societat que els envolta. Paymal (2008). Antropòloga.

Una altra de les activitats que ajuden a millorar els efectes del TDA són les activitats aquàtiques. Aquestes interessen molt als infants ja que els hi aporta plaer i diversió, i

per tant, un grau més alt d'atenció, fet que facilita el procés de millora en el TDA del nen/a. Acosta; Ospina (2007). Professional en ciències de l'esport.

2.2 Expressió i moviment corporal

Definició Moviment Corporal (MC)

Per a Carbajal (2008:156). Psicòleg i practicant de tècniques corporals. “El movimiento implica vida y, por tanto, comunicación. El cambio también es movimiento [...] no hay vida sin movimiento y la suspensión de su movimiento, para cualquier materia viva, implica la muerte.”

Definició Expressió Corporal (EC)

Per a López (2011). Actriu i professora d'expressió corporal. “L'Expressió Corporal és la forma més antiga de comunicació entre els éssers humans, anterior al llenguatge escrit i parlat. És el mitjà per expressar sensacions, sentiments, emocions i pensaments espontàniament i sense autocensura. D'aquesta manera, el cos es converteix en un instrument insubstituïble d'expressió humana que permet posar-se en contacte amb el medi i els altres.”

Motos i Aranda (2001: 27) filòleg, pedagog i professor d'expressió corporal, assenyalen: “Como área educativa la E.C. remite al movimiento con el propósito de favorecer los procesos de aprendizaje, estructurar el esquema corporal, construir una apropiada imagen de sí mismo, mejorar la comunicación y desarrollar la creatividad.”

Les activitats de moviment i expressió corporal a l'escola es poden treballar amb alumnes de totes les edats, adaptant cada proposta a cada grup classe. Aquestes augmenten la motivació dels infants, les actituds i valors. El docent té la responsabilitat, d'idear i crear exercicis que interessin als alumnes i aconseguixin els objectius que es proposa. Hernández; Rodríguez (2000). Professora d'expressió corporal. Llicenciada en filosofia i ciències de l'educació.

Aquestes activitats ajuden als infants a coneixes a si mateix i als altres i a acceptar el seu cos, de forma que, aprenen a relacionar-se i a tenir un contacte físic sense prejudicis. L'expressió corporal ajuda a canalitzar l'agressivitat; reduint de més a

Treball Final de Grau

---

menys la dinàmica de l'exercici, millora la por al fracàs i al ridícul; molt acusat en l'edat de vuit i nou anys, es pot fer buscant un espai no massa gran on l'alumne/a es senti còmode. La utilització d'objectes durant el procés ajuden al moviment corporal, requereixen atenció i eviten que estiguin pendents de la observació dels altres. Hernández; Rodríguez (2000).

El gest

El gest és un dels elements més importants de l'expressió corporal, ja que es pot considerar una forma de llenguatge corporal. Ens representen com som i actuem sense necessitat de parlar. Altres elements que ajuden a l'expressió de les persones són: la veu, la mirada, el somriure i el silenci. Per tant, quan es realitzen activitats a l'aula, s'han de tenir en compte tots aquests factors que formen part de la observació i que donaran una informació de l'individu que servirà per avaluar els resultats de les diverses sessions. Carbajal (2008).

El joc

El joc proporciona una gran varietat de propostes, la majoria lúdiques, de moviment corporal als infants, tant per treballar en grup com individuals. Per als infants el joc és un plaer, ja que comporta llibertat de comunicació i d'expressió, respectant sempre als altres, i això afavoreix al desenvolupament i l'autonomia dels nens i nenes. Però també aporta la necessitat de concentració i atenció durant tot el procés dels diferents exercicis. Carbajal (2008).

El massatge

El massatge és un dels elements associats al treball corporal, sent una eina terapèutica i de comunicació per a les persones de totes les edats, la qual s'utilitza fa molts anys. Durant la realització del massatge es poden donar diverses situacions, que a banda del plaer que el cos percep en aquell moment, també poden intensificar les sensacions, com per exemple els aspectes emocionals. Carbajal (2008).

La relaxació del cos

A l'escola, el docent ha de tenir en compte el seu paper i la seva actuació en el moment de realitzar activitats de relaxació als seus alumnes. Això serà possible si el

Treball Final de Grau

---

mestre/a se sent bé amb el seu propi cos, amb la seva forma de viure i amb les seves emocions, en conseqüència, els alumnes captaran tots aquests valors i també se sentiran bé. El tipus de relació que hi hagi entre alumne/a- mestre/a serà la que doni una resposta positiva o negativa a l'activitat. Davrou (2007). Metge dedicat al desenvolupament personal i relaxació.

Tacte i contacte

Quan dos cossos estan en contacte vol dir que realitzen un acte de comunicació simultani i també d'estimulació cap al benestar físic i emocional de la persona, ja que ser tocat és una necessitat biològica necessària pels humans. Carbajal (2008).

2.3 Música i TDA

Malagarriga i Busqué (1983:9) assenyalen: "Creiem que la música és important per a l'home des que neix, perquè el so està al seu entorn i es de les primeres sensacions que rep." Mestres pedagogues musicals.

Si es vol pensar en un bon desenvolupament de la personalitat dels infants, la música ha de ocupar un lloc a la seva educació. La música crea disciplina, sensibilitat i creativitat en l'infant. Quan els nenes i nenes escolten música els hi provoca un moment de pau, de tranquil·litat i de goig que els fa sentir noves vivències, inferint en el seu estat emocional. Malagarriga; busqué (1983).

La música ajuda al creixement ordenat del nen durant la seva evolució. Educa la imaginació, la veu, l'oïda, el ritme, l'expressió i la representació. S'aprèn a estimar tot allò que no és material i estimula la capacitat de pensar, d'atenció i de memòria. Malagarriga; busqué (1983).

L'infant que presenta dificultats d'aprenentatge i d'atenció utilitzarà una música que l'ajudi a millorar aquests efectes i una de les millors propostes que es coneixen són les de Bach, Haendel, Beethoven i Mozart, ja que ajuden a l'estimulació cerebral, auditiva i la concentració. Ferrerós (2008). Psicologia infantil i neuropsicologia.

Alguns pedagogs musicals afirmen que la música, des de l'inici de la vida del ser humà, és una ajuda sensorial per a l'aprenentatge, tal i com diu "Piaget" (Psicòleg

Treball Final de Grau

---

suís) les experiències prèvies són bàsiques pel desenvolupament dels nous coneixements dels infants. Ferrerós (2008).

Alguns mètodes per estimular la capacitat d'aprenentatge

- **Mètode Suzuki:** Es basa en la creença que tots els nens /es tenen talent per aprendre música. Se'ls hi dona un instrument perquè investiguin i experimentin ells mateixos/es. Ferrerós (2008).
- **Mètode Aschero:** No s'utilitzen notes musicals, ni pentagrama, parteix de la relació entre imatge i so, de manera que, les notes es representen amb colors, els colors vius representen els sons aguts i els colors freds i foscos els sons greus. Així que, en els instruments com per exemple, el piano, es col·loquen uns adhesius de color a cada tecla, el que correspon a cada nota. S'utilitza en infants amb discapacitats, ja que facilita la seva comprensió. L'inconvenient és que hi ha poques obres escrites amb aquest sistema. Ferrerós (2008).
- **Mètode Dalcroze:** La idea és que l'alumne/a experimenti la música física, mental i espiritualment. En primer lloc els infants escolten música i es mouen al ritme de la música i seguidament improvisen. Ferrerós (2008).
- **Mètode Orff:** Aprendre utilitzant instruments com, pandero, timbales, tambor, etc, sense cap tècnica específica, fent èmfasi en el ritme i la percussió, per exemple tocar l'instrument i que els alumnes es moguin lliurement seguint el ritme. Es basa també en la relació de ritme i llenguatge, utilitzant per exemple els seus noms i repetir-los al mateix ritme que els infants realitzant un moviment corporal, com caminar, picar de mans, etc. Aquest sistema, a banda de treballar el moviment corporal, facilita la improvisació i la creativitat del nen/a. Ferrerós (2008).
- **Mètode Kodály:** S'aprèn música a través de la cançó, ja que es basa en la importància de la veu com a eina principal per l'aprenentatge de la música. Ferrerós (2008).

Els efectes de la música es coneixen des de sempre, de forma no científica. Les investigacions afirmen que la música i les emocions tenen relació i ha exposat que la música activa les neurones que condueixen a despertar sentiments, alguns més enèrgics i altres més pacífics. Ferrerós (2008).

Treball Final de Grau

Els docents han d'intentar promoure la música a les seves aules, adaptant-la a qualsevol àrea. D'aquesta actuació en depenen molts infants i és una forma d'estimular-los des de l'escola a conèixer la música i totes les vivències que aquesta comporta. És per tant, important provocar situacions on la música hi sigui present, com saludar cantant una cançó, imitar els sons de la natura o del carrer, caminar seguint la pulsació d'una cançó, escoltar música, ballar o realitzar un joc musical, etc. Malagarriga; Busqué (1983).

Per a Richard i Rubio (1996:139) "El ser humano, profundamente musical, recibe y crea la música con su afectividad y en su cuerpo. Cuando sufre, la música, utilizada con un objetivo terapéutico según métodos peculiares, podrá ayudarle para entrar en comunicación con él y en él, y permitir así que se exprese." Professor de facultat de medicina en psicologia i ciències de l'educació. Director d'escola internacional de psicomotricitat.

En la realització de les diverses propostes que es porten a terme a l'aula, la música ha estat present en la majoria d'elles, ja que és un element que ajuda en la motivació, a despertar estímuls, a crear afectivitat i unitat en el grup i com a recurs metodològic. Tenint en compte que la música forma part de la vida de gairebé la majoria d'infants, és necessari introduir-la i treballar-la a l'escola. Learreta; Ruano i Sierra (2006). Doctors/es en ciències de l'educació i l'activitat física.

Durant setmanes em llevava al matí, em vestia, anava a treballar, visitava als meus pacients intentant presentar una aparença normal. Però per dins estava mort, tan mort com un zombi. Aleshores un dia, mentre caminava per Bronx Park East, vaig notar una il·luminació sobtada, una reanimació del meu estat d'ànim, un indici o insinuació sobtada de vida, d'alegria. Aleshores em vaig adonar que estava sentint música[...]. Sacks (2009:310). Metge i professor de neurologia i psiquiatria.

En la majoria de persones la música té molt poder [...] tenim una proximitat amb la música, des de la infància i en totes les cultures del món, des que es coneix la humanitat. Els humans també escoltem música de manera motriu, seguim el compàs inconscientment amb el pensament, i encara que no ens movem, l'expressió de la cara reflecteix tot allò que sentim i ens provoca. Sacks (2009).

La música és un element important que facilita el moviment i l'expressió corporal. El gran ventall de tipus de músiques que existeixen poden acompanyar a les diverses

Treball Final de Grau

---

propostes que es volen portar a terme. La música reforça el que se sent i es viu durant el procés de cada exercici. La tria de la música dependrà de l'activitat en concret que es vol realitzar, però el millor és deixar escollir als participants la que més els hi agradi i la que més els faci sentir i transmetre les seves pròpies emocions. Carbajal (2008).

Qualsevol so que es percep forma part de la música, sigui quina sigui la cultura i el lloc on es produeix. Cada persona, per naturalesa, porta a dins el seu do de la música que utilitza per aprendre a descobrir situacions i moments nous. Andrews (1993). Especialista en temes metafísics, espirituals, hipnoterapeuta i estudiant del so esotèric dirigit.

El silenci també forma part de la música. A l'aula és important treballar el silenci, mostrant als alumnes les particularitats que s'hi troben i els efectes que produeixen, ja que els ensenya a reconèixer diferents sons dels seu voltant, d'ells/es mateixos/es i a més desenvolupen la memòria auditiva. Riu (2000).

2.4 Etapa evolutiva infants 8-9 anys

Segons "Piaget" el desenvolupament de l'infant de 7 a 12 anys, etapa del període de les operacions concretes, l'infant ja pensa sobre les coses que ha experimentat i les manipula de forma simbòlica. Tanmateix, té la capacitat de raonar enrere i entendre que, per exemple, una quantitat de líquid és la mateixa encara que es canviï d'un recipient més petit a un de més gran. També té l'habilitat de pensar de forma abstracte i pot ordenar, planificar i realitzar operacions que tinguin lògica. Spencer (1978). Psicòloga infantil.

En els infants en l'etapa escolar de cicle mitjà se'ls hi poden aplicar un seguit d'estratègies per a millorar el seu desenvolupament i les seves actuacions:

- 1- Escoltar-lo i després explicar el punt de vista del docent, amb un to de veu suau, amb respecte i claredat, ja que té l'edat necessària per poder entendre qualsevol situació. Payne; Siegel (2012).
- 2- S'ha de reconèixer els sentiments dels nens/es, entendre'ls i posar-se al seu lloc, es poden fer preguntes, però es deixa que expliquin els seus problemes a

Treball Final de Grau

- la seva manera, sense obligar-los i tenir paciència si encara no és el moment de fer-ho. Payne; Siegel (2012).
- 3- No s'ha d'ordenar, sinó que s'ha de negociar, acordar unes regles i ser molt respectuós quan se l'hi demana que ha de ser responsable de les seves pròpies actuacions i decisions i si és el cas, ajudar-lo a buscar solucions. Payne; Siegel (2012).
  - 4- En aquesta etapa els infants juguen a inventar-se situacions hipotètiques. Són de gran utilitat per posar exemples que han de seguir en la vida quotidiana. Tanmateix, es deixa que s'enfronti a situacions difícils, en cara que provoquin alguns errors, ja que d'aquesta forma aprenen a valorar les seves actuacions. Payne; Siegel (2012).
  - 5- Explica a l'infant com pot canviar el seu estat d'ànim amb la tècnica del moviment corporal, ja sigui, caminar, jugar, córrer, etc. Payne; Siegel (2012).
  - 6- Dóna confiança al nen/a perquè expliqui situacions que l'hi han proporcionat dolor, escoltant-lo i tractant-lo amb delicadesa. Payne; Siegel (2012).
  - 7- Ajuda a l'infant a recordar experiències viscudes, amb l'ajuda de fotografies o altres documents que recordin fets viscuts. Payne; Siegel (2012).
  - 8- El nen/a ja té capacitat per entendre com se sent i ha de veure que aquest estat pot canviar d'un moment a l'altra, ara pot estar trist i al cap d'un minuts pot estar content. Payne; Siegel (2012).
  - 9- S'ha d'ajudar a entendre i a resoldre els conflictes que vagin sorgint a mesura que vagi vivint diferents experiències i situacions. Payne; Siegel (2012).
  - 10- L'infant ha de conèixer els beneficis del benestar emocional i s'ha d'ensenyar a valorar el silenci i els beneficis que aporten. Payne; Siegel (2012).
  - 11- Quan els infants arriben a l'adolescència a vegades es volen desprendre dels pares, però això es pot millorar si abans l'has fet viure experiències que ell/a valori molt positivament. Payne; Siegel (2012).
  - 12- Totes les aptituds que s'han ensenyat a l'infant durant el seu creixement serviran igualment en el procés del seu desenvolupament. Payne; Siegel (2012). Professor de psiquiatria. Psicoterapeuta d'infants i adolescents.

En l'etapa de la primària els infants estan exposats a conèixer una nova situació de l'escolarització, en la qual esdevindran unes fonts de coneixement noves i una nova relació social, amb companys nous i un entorn a vegades nou. Coca (2005). Psicopedagoga i psicoterapeuta.

Treball Final de Grau

En aquesta etapa el nen/a necessita:

- Expressar el que sent i el que pensa.
- Sentir-se independent (que pot fer diverses coses sense cap ajuda de forma autònoma tant a casa com a fora i a l'escola.
- Conèixer-se a si mateix, com és ell, d'on ve i conèixer el seu cos.
- Pertànyer a nous grups socials (formar part d'altres grups de l'escola i del carrer, a banda del familiar).

Tots els infants tenen la necessitat de ser acceptats i ser estimats. Coca (2005).

3. Aplicació Pràctica

Per al desenvolupament de la proposta pràctica d'aquesta investigació, es fixen uns objectius inicials que es pretenen aconseguir en cada una de les activitats que es realitzen, tenint en compte que cada activitat està creada per a l'acompliment d'aquests. Els resultats de totes les sessions treballades a l'aula, donaran lloc a una valoració de tot el procés.

3.1 Objectius

En aquesta investigació es treballa amb un infant en concret que pateix un trastorn de TDA. Aquest infant, segons el diagnòstic de l'EAP (2011) presenta, dèficit d'atenció, falta de concentració i memòria, desconexió durant les activitats, manca de vocabulari per a la seva edat i un lleu retard mental que li crea dificultats en l'aprenentatge, sobretot en matemàtiques i en la lectoescriptura, pels quals se l'hi va fer un pla individualitzat per aquestes dues assignatures. A més a més, disposa d'una mestra de suport d'Educació Especial dins i fora de l'aula i se l'hi han proporcionat diferents recursos metodològics com: un dossier adaptat a les seves necessitats, alguns llibres específics i la simplificació i reducció de les tasques.

Objectiu general

- Establir, una pràctica educativa de moviment corporal a un alumne/a amb els símptomes de Trastorn i Dèficit d'Atenció (TDA) a l'escola.

Objectius específics

- Estudiar els símptomes de l'infant amb TDA.
- Dissenyar diverses intervencions de moviment corporal per a l'infant amb TDA.
- Desenvolupar les propostes a tot el grup classe, fixant l'observació a l'infant que pateix el trastorn.
- Analitzar els resultats d'aquesta pràctica per observar els canvis que s'han produït sobre els símptomes que presenta l'infant.

Objectius específics de cada activitat per a l'alumne/a amb TDA

- Participar de manera activa i interessada en cada activitat.

Treball Final de Grau

- Fomentar el treball cooperatiu, el respecte i la relació entre companys/es.
- Treballar la coordinació, el ritme, l'atenció i la memòria a curt i llarg termini.
- Expressar de forma autònoma i en grup les sensacions que es produeixen a través del cos.
- Gaudir de les activitats, afavorir la creativitat i el canvi d'idees i experiències a través del joc.
- Conèixer i compartir diferents formes de treballar la música amb el cos.

A partir de la hipòtesi plantejada al principi de la investigació, explicada al punt 1.2 i tenint en compte els objectius proposats, es desenvolupen les activitats de les set sessions que es realitzen a l'escola. Aquestes treballen els objectius citats anteriorment i que són els que es pretenen aconseguir al finalitzar tota la proposta.

3.2 Metodologia

En el desenvolupament de la pràctica que es porta a terme durant les diferents sessions d'activitats de moviment corporal, per a l'alumne en concret que pateix el trastorn de TDA, es treballa de manera que, els exercicis que es realitzen condueixin a millorar els símptomes que té diagnosticats l'infant. Per a fer-ho, les diverses activitats són desenvolupades amb l'infant i amb tot el grup classe al que pertany. La durada d'aquesta pràctica és de set setmanes i cada setmana es realitza una sessió d'una hora de durada.

Totes les activitats que es desenvolupen a l'aula es treballen de forma dinàmica, utilitzant el moviment corporal en totes les propostes, tant en els exercicis que es realitzen individualment, en petit i/o gran grup. Algunes de les activitats es treballen amb la música i/o amb la utilització d'instruments i altres recursos com la veu, els sons i els sorolls. Aquests elements són els que ajuden afavorir les expressions, interpretacions i sensacions que es produeixen en el cos de cada infant.

Després d'haver realitzat les set sessions i recollit les dades obtingudes a partir de l'observació i el diari de camp, aquestes s'analitzen de manera que, es destria la informació més important i s'organitza per comparar-la i treballar-la, amb la informació dels diferents autors i de la que es parteix de l'infant, sense que l'opinió personal interfereixi en la valoració dels resultats.

3.2.1 Instruments i material

El diari de camp i l'observació són els instruments que s'utilitzen per a la recollida de dades, aquestes dues tècniques apleguen l'informació que després és analitzada i comparada, a partir de fonts fiables, amb les dades de les que es partia inicialment, abans de realitzar la proposta i tenint en compte els objectius fixats.

El diari de camp és una bona eina per a recollir qualsevol informació que hagi estat visualitzada durant les diverses sessions en l'infant. Es pot detallar cada moment i es pot revisar sempre que es vulgui. L'observació forma part d'aquest diari de camp, ja que es a partir d'aquesta que es recull la informació per després anotar-la, en forma de text, vídeos i fotografies.

Cada activitat requereix la utilització de diferents materials com: CDs de música (concretats i explicats a cada activitat) instruments com el pandero, les claves, els cascavells, la caixa xina, el xilòfon i el tambor i també la utilització de la veu en la parla i qualsevol part del cos com les mans, peus etc, per a realitzar diferents sons. Per enregistrar diferents moments de les sessions s'han utilitzat la càmera fotogràfica i de vídeo.

3.3 Pràctica d'activitats

En l'aplicació pràctica de les activitats es desenvolupen un seguit de set sessions, formades per dues o tres activitats cada una, que es treballen al curs de quart B, realitzant una sessió per setmana d'una hora de durada.

Totes les activitats de les sessions han estat producte de l'aprenentatge durant el curs de la carrera universitària, concretament de l'assignatura d'Educació Dramàtica. Aquestes sessions estan elaborades per a treballar amb l'infant que pateix el trastorn de TDA, després de conèixer les seves dificultats d'aprenentatge, però es poden desenvolupar a qualsevol grup classe i en qualsevol etapa de primària, adaptant les dificultats dels exercicis a les diferents edats i possibilitats dels alumnes. Es tenen en compte els objectius generals i específics, explicats al punt 3.1, que es pretenen aconseguir al llarg del treball i amb cada una de les activitats.

Totes les sessions són desenvolupades a l'aula de música de l'escola, en l'hora habitual d'aquesta assignatura i sempre amb la participació de tot el grup classe.

SESSIÓ 1

Activitat 1: Presentacions!

Durada	La temporalització d'aquesta activitat és de 15'
Descripció	<p>Aquesta activitat és adient realitzar-la el primer dia de classe, per conèixer els noms de tots els alumnes del grup classe i per establir una bona relació entre ells/es i el docent, a partir de la coordinació i el joc lúdic.</p> <p>Per a realitzar aquesta activitat, i després de que el docent s'hagi presentat i explicat el perquè de la seva presència i de les seves futures intervencions, demana als alumnes que s'asseguin en forma de rotllana al seu voltant per presentar-los la sessió.</p> <p>Aquest exercici tracta, de dir el nom de cada nen/a en veu alta al mateix temps que es pica de mans, un cop a cada cama i un petar de dits a cada mà, és a dir amb quatre vegades, per exemple: quan diem: <i>el meu</i>, es pica amb la mà dreta a la cama dreta, quan diem: <i>nom</i>, es pica amb la mà esquerra a la cama esquerra, quan diem: <i>és</i>, es fan petar els dits de la mà dreta i quan diem: <i>Judith</i> es fan petar els dits de la mà esquerra.</p> <p>Tot seguit es fa el mateix, dient el nom del company del costat dret, per exemple: <i>el seu, nom, és, David</i>, realitzant els mateixos passos amb les mans. I així fins que tots i totes han dit el seu nom i el del company del costat.</p> <p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> - Treballar la coordinació, el ritme, l'atenció i la memòria a curt i llarg termini. - Gaudir de les activitats i afavorir la creativitat i el canvi d'idees i experiències a través del joc.
Valoració	<p>Grup classe</p> <p>Els alumnes van estar molt atents i van posar molt interès durant tota l'activitat. En algun moment es parava l'exercici perquè algú s'encallava, però es tornava a començar sense cap problema. Es podia veure la diferència</p>

entre els alumnes que tenien més facilitat o dificultat per a realitzar l'activitat. Van posar a prova la seva habilitat en coordinació i atenció.

S'observava algunes cares de sorpresa al realitzar un exercici que no coneixien i al mateix temps cares de satisfacció perquè en gaudien.

Infant amb TDA

Al principi de l'activitat es va observar una certa timidesa, però res a destacar, ja que la resta de companys també la presentaven. Durant l'activitat es va notar una mica distret/a, però a mesura que s'acostava la seva intervenció, hi posava més atenció. Va intentar resoldre l'exercici, es va encallar un moment però l'hi vaig demanar que tornéssim a començar, que no passava res, i se'n va sortir. Vaig felicitar la realització del seu exercici i va semblar content/a de la seva aportació.

A banda dels objectius del punt 3.1, aquest exercici pretenia donar confiança en si mateix, valorant positivament la seva aportació.

Activitat 2: Zip, Zap,Boing!

Durada	La temporalització d'aquesta activitat és de 10'
Descripció	<p>Per realitzar aquesta activitat es col·loquen els alumnes en rotllana, mantenint les posicions de l'activitat anterior, només s'han de posar drets.</p> <p>Aquest exercici tracta de passar una pilota imaginària entre els companys de la rotllana, de manera que, quan es passa a un company que tenim a la nostra dreta o esquerra, es fa dient: Zip!, i assenyalant amb la mà com si la passéssim, si la tirem a qualsevol altra company que no estigui al nostre costat, es fa dient: Zap!, i fent el gest de tirar-la, i si la tirem i el company no la vol; aquest la torna al qui li ha tirat dient: Boing! I fent veure que es colpeja amb el pit, es fa un salt i es torna al company que ens la passat.</p> <p>Tot seguit es fan uns quants exemples de com són els passos perquè tots/es ho vegin i ho entenguin millor.</p>

Objectius

- Fomentar el treball cooperatiu, el respecte i la relació entre companys/es.
- Treballar la coordinació, el ritme, l'atenció i la memòria a curt i a llarg termini.

Valoració

Grup classe

Aquesta activitat va ser molt dinàmica, va començar de forma lenta però de seguit va prendre un ritme molt ràpid, el qual van marcar els mateixos alumnes.

La interacció amb els companys, la concentració i atenció van estar els elements que van tenir protagonisme en tot moment, ja que de l'actuació de cada alumne/a en depenia el procés del joc i la seva evolució. Es va poder observar l'espontaneïtat i la facilitat per la reacció que tenien alguns infants més que els altres, però tots/es van realitzar-ho de manera correcta, al seu ritme i respectant les normes del joc.

Alguns alumnes es van enjogassar una mica durant l'activitat i en aquest moment estaven més dispersos i no es concentraven, fet que va desencadenar que els seus companys es molestessin perquè no prestaven atenció a l'activitat i això feia que s'hagués de parar alguna vegada, però la reacció dels companys va fer que tornessin a posar atenció.

Aquest fet em va agradar, ja que no va haver d'intervenir la mestra, sinó que ells/es mateixos/es van resoldre la situació amb una mostra de respecte als companys del grup.

Infant amb TDA

En aquesta activitat es va poder observar una mica de nerviosisme en l'infant, ja que l'exercici cada vegada agafava un ritme més ràpid, el qual necessitava posar-hi més atenció.

En aquest cas em vaig canviar de lloc i em vaig col·locar al seu costat, per

Treball Final de Grau

donar-li més confiança i suport si el necessitava. Aquest fet també va provocar que la seva atenció i concentració augmentés i l'exercici l'hi sortís molt millor.

S'observava que si l'infant notava que era felicitat per la mestra, quan l'hi sortia bé i se l'hi donava ànims quan no, es sentia important i posava més èmfasi a desenvolupar l'exercici, es veia amb l'expressió de la cara i l'atenció durant el curs del joc.

Activitat 3: Ritme de cascavells!

Durada

La temporalització d'aquesta activitat és de 45 '.

Descripció

Pel desenvolupament d'aquesta activitat es demana als alumnes que, aprofitant que estan en rotllana de l'activitat anterior, s'asseguin a terra i mentre, se'ls hi explica en què consisteix l'exercici.

Per començar es mostra una caixa plena de cascavells (material que disposa l'aula) que es posaran als seus turmells, de manera que amb el company que tinguin a la seva dreta faran una parella, a cada parella se l'hi dóna dos mitjons de cascavells, que es posaran cada un/a a un dels peus.

Seguidament el docent tocarà el tamborino (material de l'aula) amb un ritme i a mesura que assenyali, cada parella s'aixecarà i caminarà al centre de la rotllana al mateix ritme que marca l'instrument, amb el peu que porten el mitjó de cascavells i així anirà dient a totes les parelles que s'incorporin a la rotllana seguint el ritme del tamborino.

Quan tots/es ja siguin a dins el cercle, el docent anirà canviant de ritme: lent, mig i ràpid i els alumnes hauran d'anar seguint amb el peu que porten el mitjó de cascavells tots els canvis que vagin sentint. S'ha d'aconseguir que el ritme de l'instrument sigui el mateix que el que marquen els alumnes amb el peu del mitjó de cascavells.

Tot seguit i per finalitzar la sessió es dediquen uns minuts per parlar de com han anat totes les activitats.

Objectius

- Fomentar el treball cooperatiu, el respecte i la relació entre companys/es.
- Treballar la coordinació, el ritme, l'atenció i la memòria a curt i llarg termini.
- Conèixer i compartir diferents formes de treballar la música amb el cos.

Valoració

Grup classe

Durant l'activitat els alumnes van estar molt atents en tot el que se'ls hi explicava, en tot moment van seguir les normes i respectar el seu torn, fixant-se en els passos i coordinant el ritme dels peus amb els del seu company, al mateix temps que el ritme de l'instrument.

És una activitat en el que tots/es participen de la mateixa manera i a banda de treballar conjuntament amb la parella, també es treballa en equip, ja que les actuacions de tots/es són importants per el desenvolupament de l'exercici, mirant de no topar els uns amb els altres i ser tolerants amb les decisions dels companys.

Un dels elements a tenir en compte és la dificultat que tenen en el moment de realitzar activitats en grup, ja que no hi estan acostumats, se'ls ha d'ajudar per decidir a trobar la seva parella. Un altre element a tenir en compte és el respecte i la conservació del material que utilitzen, tant en el moment de l'activitat com després i que en tot moment es va complir.

En el moment de donar les seves opinions alguns van dir que totes les activitats els hi havien agradat, altres tenien preferències i deien que la dels cascavells era molt divertida, però en general totes van tenir una bona aprovació per part seva. Deien que s'ho havien passat molt bé, que quan tornàrem a fer-ne més, se'ls veia cansats però contents.

Infant amb TDA

Durant l'exercici l'infant es va mostrar molt atent en tot moment, ja que el fet de treballar en parelles, demanava més concentració i atenció perquè d'això en depenia la correcta evolució de l'activitat.

Al principi va semblar que li costava una mica agafar el ritme, com si tingués

Treball Final de Grau

por, però el/la company/a l'ajudava mostrant com ho feia ell/a. Aquest fet l'hi va servir per posar més interès i a intentar que cada vegada l'hi sortís millor.

El treball en equip ha estat molt favorable per aconseguir que desenvolupés l'activitat amb èxit i que hagués de posar tota l'atenció en el que estava fent. Així com el suport del/la company/a, en tot l'exercici.

Tant l'aportació de les opinions del grup classe com la de l'infant en concret, són molt importants en el moment de fer la valoració, ja que a banda de l'observació, aquesta informació es recollirà al diari de camp, on després serà analitzada per a la valoració final.

SESSIÓ 2

Activitat 1: La Pizza!

Durada	La temporalització d'aquesta activitat és de 10'
Descripció	<p>En aquesta activitat d'inici de la sessió es demana als alumnes que es col·loquin drets en forma de rotllana, tot seguit s'explica que es farà una pizza imaginària entre tots/es i que cada un/a hi afegirà un ingredient.</p> <p>Cada alumne/a posa un ingredient a la pizza, el que més l'hi agradi, juntament amb un so i un gest, de la manera que vulgui, per exemple: s'agafa un trosset de massa i fent el gest d'estirar-la, es mouen les mans endavant i endarrere i a més a més es fa un so amb la boca, dient: ris,ras!. Seguidament els altres alumnes ho imiten, i així, cada alumne/a posa el seu ingredient com vulgui i els altres ho repeteixen. Quan tots hagin posat un ingredient s'haurà realitzat la pizza. Després es farà el mateix quan es posi la pizza al forn i entre tots/es es mengi, el docent acabarà aquests últims passos.</p> <p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> -Participar de manera activa i interessada en cada activitat. -Expressar de forma autònoma i en grup les sensacions que es produeixen a través del joc.

Treball Final de Grau

Valoració

Grup classe

Aquesta activitat va donar un bon resultat, ja que tots els alumnes van seguir sense problemes tot l'exercici. S'aprecia en alguns/es la manca d'imaginació o una mica de vergonya en el moment d'exposar la seva idea, però finalment ho fan sense dificultat.

També es pot veure la creativitat de cada un/a en el moment d'inventar-se un gest i un so que correspongui allò que han triat, alguns tenen molta facilitat i a més van molt ràpid a decidir i altres no tan, però al final el que compte és la participació i que tots/es hagin fet l'activitat al seu ritme, l'hagin entès i après.

Infant amb TDA

Abans de començar l'activitat, en mostro un exemple, perquè els alumnes que no ho hagin entès, i que a vegades no ho demanen per vergonya, ho vegin i els hi quedi més clar.

Al començar l'activitat he notat una mica de nerviosisme en l'infant, ja que demanava als companys, en veu baixa, quin ingredient posarien, jo m'he col·locat molt a prop seu per apreciar aquests petits detalls. Així que a mesura que avançava l'activitat es mostrava nerviosa, però quan l'hi ha tocat el seu torn, ha dit el seu ingredient i se'n ha sortit molt bé.

És cert que quan ha fet la seva intervenció, després s'ha relaxat i la seva atenció ha disminuït. Es mostra un desinterès per les activitats en les que no té un paper actiu constantment. Però tot i així, s'ha hagut d'esforçar per crear i imaginar un gest i un so per realitzar la seva aportació i això comporta una bona autonomia de treball per part seva.

Activitat 2: Seguir el Rei !

Durada

La temporalització d'aquesta activitat és de 20'

Descripció

En la següent activitat es proposa als alumnes que es dispersin per l'espai, es posa una música de carnestoltes Caribe Mix 2 (1997) aprofitant que aquests dies es celebra a tot arreu. Tot seguit s'anomena un Rei que serà el

que portarà un petit bastó, que haurà d'agafar amb la mà i alçar-lo, de manera que tots/es el puguin veure.

Aquest haurà de caminar per l'espai de la manera que ell/a vulgui i els passos i el ritme que triï, els altres companys/es hauran de seguir-los, és a dir, s'imitarà sempre al Rei. Aquest rol s'anirà canviant, el bastó passarà per tots els alumnes, els quals tindran l'oportunitat de mostrar la seva manera de caminar, moure's i portar el ritme.

Objectius

- Participar de manera activa i interessada en cada activitat.
- Gaudir de les activitats, afavorir la creativitat i el canvi d'idees i experiències a través del joc.
- Conèixer i compartir diferents formes de treballar la música amb el cos.

Valoració

Grup classe

Aquesta activitat es va desenvolupar amb molta efusivitat, ja que tots/es volien fer de Rei. Cada un/a va aportar el seu estil, a la seva manera i amb moltes ganes de participar.

Aquest és un exercici que no es pot fer durar massa estona, ja que els alumnes es dispersen amb molta facilitat, acaben fent la seva i enjogassant-se. És una activitat molt dinàmica i permet que els alumnes s'expressin de forma autònoma, amb llibertat i creativitat. Van poder observar les creacions i idees dels companys/es i veure que una mateixa peça musical, pot oferir diverses creacions i actuacions, que són aprenentatges per tots/es.

Infant amb TDA

En aquesta activitat s'ha pogut observar a l'infant que actuava de manera més natural i ha mostrat una mica més de la seva manera de ser, ja que al ser una activitat en la que no havia d'actuar individualment i tampoc depenia

Treball Final de Grau

dels companys, feia més la seva, s'ha mostrat més oberta, més dinàmica i molt còmode realitzant l'exercici. Per altra banda també s'ha vist una actuació de poc esforç, ja que intentava posar-se enmig dels companys perquè ningú s'adonés si realitzava bé o no l'exercici.

Tot i així ha participat amb tot el grup i s'ha vist com intercanviava moviments amb els seus companys i a més gaudia del joc.

Activitat 3: Relaxació a l'esquena!

Durada

La temporalització d'aquesta activitat és de 15'

Descripció

Aquesta activitat es realitza per tancar la sessió de manera relaxada. Així que es demana als alumnes que es posin en rotllana i escollin la parella de la seva dreta, (també es poden deixar triar les parelles si ho demanen).

Tot seguit es col·loca un/a estirat de panxa al terra i l'altre de genolls o assegut al seu costat, es posa una música relaxant i lenta Bach (1989) amb els llums tancats i en silenci, el que està assegut començarà a realitzar un suau massatge, al company que està estirat, amb diferents moviments de la mà per tota l'esquena, el cap, els braços i les cames del seu/va company/a. Ho farà seguint el ritme o els moviments que la música l'hi provoqui, perquè el company que està estirat al terra senti el balanceig i/o moviment de les mans del seu/va company/a i es relaxi.

Al cap de cinc o sis minuts, que és el que dura la peça musical, es canviaran els rols, de manera que l'alumne/a que està fent el massatge passarà a estirar-se al terra i al revés i es torna a posar la mateixa peça per començar. (Vegeu annex1).

Finalment es fa una valoració de l'activitat i de tota la sessió, per saber les opinions i experiències dels o les que vulguin explicar-ho.

Objectius

- Fomentar el treball cooperatiu, el respecte i la relació entre companys/es.
- Expressar de forma autònoma i en grup les sensacions que es produeixen a través del cos.

-Conèixer i compartir diferents formes de treballar la música amb el cos.

Valoració

Grup classe

En aquesta sessió, els alumnes, durant els primers minuts van estat molt pendents dels seus companys, perquè tenien curiositat de veure com actuaven els altres, ja que fer silenci i estar-se quiet comporta diverses reaccions que a vegades sorprenen a un/a mateix/a.

Tot i així, després d'haver parlat amb ells/es, els hi va semblar una activitat molt adient perquè, deien que així descansaven després del moviment i que és molt agradable que et facin massatges al ritme d'una música, també deien que els hi venia son i que s'imaginaven que estaven a un lloc que els hi agradava molt. La majoria d'infants deien que els hi havia agradat més fer massatges que no pas fer-los, a excepció d'un nen que deia al contrari perquè té moltes pessigolles. Els alumnes han pogut experimentar les sensacions que produeixen les mans al cos i que cada nen/a ho percep de forma diferent.

En general i per valorar tota la sessió d'activitats es pot dir que han estat molt ben acceptades per als alumnes i que han après a relacionar-se i a treballar en grup, fet que els hi costa molt.

Infant amb TDA

En aquesta activitat l'infant s'ha mostrat una mica distret/a al principi, ja que observava com actuaven els seus companys/es, però al veure que cada parella es centrava de mica en mica amb la seva, finalment ha mostrat atenció amb el seu exercici, realitzant els moviments que l'hi semblaven més adients, amb espontaneïtat i sense mirar als altres.

La música suau i la poca llum a l'aula ha fet que se sentís més còmode i també s'hagi relaxat, ja que no importava com eren els moviments, tan sols havien de ser autònoms i mirar de no dispersar-se perquè el company gaudís del moment i al revés.

Treball Final de Grau

En el recull de les reflexions ha manifestat que aquesta activitat l'hi havia agradat molt i que s'havia sentit molt relaxat/da i còmode.

SESSIÓ 3

Activitat 1: El maquinista!	
Durada	La temporalització d'aquesta activitat és de 15 '.
Descripció	<p>En la realització d'aquesta activitat es col·loquen als alumnes en rotllana, se'ls hi diu que es farà un tren. Tot seguit s'anomena un/a que farà de maquinista, aquest/a haurà de moure's i caminar al ritme de la música Oldfield; Tubular Bells (2003) i Caribe mix 2 (1997) marcant el ritme i movent-se a la seva manera i els altres companys/es hauran de fer el mateix que ell/a. El maquinista s'anirà canviant, serà el que el docent li agafi les mans i així, fins que tots/es hagin fet almenys un cop de maquinista.</p> <p>Finalment es fa una petita posada en comú per saber com han viscut les activitats.</p> <p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> -Treballar la coordinació, el ritme, l'atenció i la memòria a curt i a llarg termini. -Gaudir de les activitats i afavorir la creativitat i el canvi d'idees i experiències a través del joc. -Conèixer i compartir diferents formes de treballar la música amb el cos.
Valoració	<p>Grup classe</p> <p>Quan comencen a fer el tren el primer nen/a ho fa molt a poc a poc i els altres l'imiten, però a mesura que avancen cada vegada hi posen ritmes més enèrgics, fan salts, mouen el cos i les mans, se senten més segurs i es deixen portar per l'activitat.</p> <p>Un dels alumnes que li toca fer de maquinista, no sap quin moviment fer, en aquest moment l'hi dono una idea que ell desenvolupa favorablement. Per això és important que la mestra participi en algunes de les activitats, ja que es pot donar una petita ajuda quan algun alumne/a la necessita.</p>

En aquesta activitat també es treballa la capacitat de creació i imitació de ritmes a través de la música.

Infant amb TDA

En aquesta activitat es nota que l'infant comença a tenir més confiança en si mateix/a i realitza les activitats amb més seguretat, ja que no li fa res ser el/la primer/a de començar.

En tot moment mostra decisió i ganes de realitzar l'activitat, de col·laborar amb els seus companys i de participar. Demana dues vegades per ser el maquinista i com a docent l'hi dono aquesta oportunitat, perquè agafi més confiança en ell/a mateix/a i amb els altres.

Va seguir el ritme de la cançó i va crear el seus propis ritmes, amb molta atenció en els moviments del seu cos.

Activitat 2: Efecte mirall!

Durada

La temporalització d'aquesta activitat és de 25 '.

Descripció

En aquesta activitat es col·loquen als alumnes en forma de U, el docent explica que ell/a és un mirall situat al seu davant i que han d'imitar tots els gests que aquest/a fa, com si fossin el reflex d'aquest mirall. El docent s'inventa una història (d'un dia quotidià, el qual et laves, et rentes la cara, agafes el cotxe per anar a la feina, escrius, tornes de la feina, estàs cansat, te'n vas a dormir i s'acaba estirat al terra com si fóssim al llit dormint...també pot ser qualsevol altra història) que es representa amb moviments i que els alumnes van imitant.

Un cop finalitzat aquest exercici els alumnes es col·locaran en parelles i tindran l'oportunitat de fer de miralls i de imitar, així es veuran les creacions de cada un/a i tots/es tindran l'oportunitat de guiar la seva activitat.

Per a fer-ho, tant en gran grup com en parelles, es posarà una música lenta Oldfield; Tubular Bells (2003) que condueix a uns moviments suaus, ja que si són molt ràpids costa molt seguir-los.

Objectius

-Expressar de forma autònoma i en grup les sensacions que es produeixen a través del cos.

-Gaudir de les activitats i afavorir la creativitat i el canvi d'idees a través del joc.

-Conèixer i compartir diferents formes de treballar la música amb el cos.

Valoració

Grup classe

Durant l'exercici en gran grup, els alumnes estaven molt atents i encuriósits perquè no coneixien aquesta activitat i a més els hi va sorprendre molt, les seves cares parlaven per si soles davant unes expressions d'incertesa i d'alegria. Tots van seguir amb molta cura i interès els moviments que feia i se'ls hi notava un entusiasme per seguir fent l'exercici.

En el moment de treballar en parelles, se sentia alguna rialla per les expressions que alguns s'inventaven i els companys els miraven de reüll i reien, però tot i així van sorgir uns moviments molt interessants i creatius.

Van treballar la relació amb el/la companys/a, la coordinació dels moviments del cos, el respecte per les decisions i a més a més, cada nen/a va mostrar la seva pròpia creació en el moment d'imaginar gests i diverses situacions.

Infant amb TDA

En aquesta activitat l'infant es va mostrar molt atent/a, ja que la novetat de l'activitat va fer que captés tota la seva atenció, cada gest que realitzava intentava imitar-lo el millor possible, amb silenci i amb molt respecte cap als companys/es. El silenci i la curiositat dels meus moviments de sorpresa captaven tot el seu interès.

En el moment de realitzar l'exercici en parelles també va mostrar molta atenció, ja que el desenvolupament d'aquesta en depenia la seva actuació i la del company/a. Tanmateix, va intentar crear nous moviments, diferents

Treball Final de Grau

dels del docent i dels seu/va company/a, conservant en tot moment la seva integració en l'activitat.

Activitat 3: Relaxació a l'esquena!

Durada

La temporalització d'aquesta activitat és de 15'

Descripció

La tercera activitat es realitza per tancar la sessió de forma relaxada, així que es demana als alumnes que es posin en parelles, un estirat de panxa al terra i l'altre de genolls o assegut al seu costat, tot seguit es posa una música relaxant i lenta Oldfield; Tubular Bells (2003) amb els llums tancats i en silenci.

L'alumne/a que està assegut començarà a realitzar un suau massatge al company que està estirat, amb diferents moviments de la mà per tota l'esquena, el cap, els braços i les cames, durant l'estona que dura la peça musical, quan s'acabi es tornarà a posar i es canviaran els rols.

Quan finalitza l'exercici es demana als alumnes que s'incorporin molt a poc a poc i es quedin asseguts, perquè a vegades al incorporar-se de cop pot provocar algun mareig. Tot seguit es dediquen uns minuts per parlar de què en pensen de l'activitat i de tota la sessió en general.

Objectius

- Fomentar el treball cooperatiu, el respecte i la relació entre companys/es.
- Expressar de forma autònoma i en grup les sensacions que es proudeixen a través del cos.
- Conèixer i compartir diferents formes de treballar la música amb el cos.

Valoració

Grup classe

En aquesta sessió els alumnes ja es van trobar relaxats des del primer moment perquè ja coneixien l'exercici, van fer silenci i van desenvolupar la sessió tranquil·lament, gaudint en tot moment de la seva actuació.

Aquesta activitat és una de les que més els hi agrada per finalitzar la classe,

perquè deien que així reposen i es relaxen després de les activitats de moviment. Les sensacions que explicaven que tenien eren totes espectaculars, de tan bé que s'hi trobaven i això és molt positiu com a valoració de l'exercici.

Destacar que la novetat de l'activitat del mirall els va sorprendre agradablement, varen comentar que havia estat molt divertida i que els hi havia agradat molt poder experimentar amb alguna cosa diferent.

Infant amb TDA

En la observació de l'alumne que es treballa s'ha pogut veure una adaptació molt ràpida a les activitats que més l'hi agraden i a les que necessiten la seva atenció per a l'èxit del seu desenvolupament.

Aquesta activitat l'he desenvolupat amb l'alumne/a, és a dir que la meua parella ha estat l'infant amb qui treballo, també ha estat una manera de veure la seva resposta davant la relació amb el docent i ha estat molt positiva, ja que ha generat posteriorment una conversa amb més confiança i escoltant la seva opinió sobre les sessions, que comenta que estant sent molt divertides i que les realitza amb molta il·lusió.

He pogut veure que la novetat és una eina de motivació pels alumnes, ja que, una de les coses que més els hi ha agrada't és allò que no coneixen, tant en el gran grup com en l'infant que s'investiga.

SESSIÓ 4

Activitat 1: Moure's lliurement amb la música!	
Durada	La temporalització d'aquesta activitat és de 10 '.
Descripció	<p>Per a realitzar aquesta activitat, el docent explica als alumnes que posarà dos tipus de música Bach, Concierto para violín N1 en la menor BWV 1041-Andante (1989) i Caribe mix 2 (1997) una música lenta i una altra de més ràpida. Els alumnes s'hauran de moure per l'espai, de forma autònoma i de la manera que vulguin, realitzant els moviments que la música els faci sentir, amb tot el cos, caminant, ballant o saltant, cap a una direcció i cap a una altra, movent les mans i braços, el cap, la cintura, etc.</p> <p>Ho faran tots a la vegada, primer amb una música i després amb l'altra, de manera que puguin veure la diferència que els hi provoquen els dos tipus de música en el moviment del seu cos. (Vegeu annex 2).</p> <p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> -Expressar de forma autònoma i en grup les sensacions que es produeixen a través del cos. -Gaudir de les activitats i afavorir la creativitat i el canvi d'idees i experiències a través del joc.
Valoració	<p>Grup classe</p> <p>En aquesta proposta es va veure com els alumnes interpretaven la música de manera molt diferent, en la música lenta, que en la ràpida, ja que en la primera, la música ja propiciava a realitzar uns moviments més lents i per tant, més observats i menys dinàmics, més que res per vergonya. En canvi amb la música ràpida els alumnes ja es van deixar portar més per la seva imaginació, sense mirar tant als seus companys i amb molt més moviment.</p> <p>Tots i totes sentim i interpretem la mateixa música d'una forma diferent i per tant sorgeixen diverses propostes, cada una adaptada a la personalitat de cada nen i nena.</p>

Infant amb TDA

Al començar l'activitat amb la música més lenta, s'observa que l'infant mira als seus companys i els primers segons imita o mira les actuacions seves per generar les pròpies. De mica en mica, va sorgint alguna proposta seva, però amb molta timidesa, ja que la música propicia a generar moviments lents i que els hi costa de realitzar.

Però en el canvi de música, els alumnes es dispersen i comencen a moure's més enèrgicament, perdent la vergonya, així que aquest infant fa el mateix i finalment comença a crear els seus propis moviments i ritmes, sense pensar que algú l'observa, sinó simplement gaudir de l'activitat de la forma que la sent.

Activitat 2: Ritmes que es sumen!

Durada

La temporalització d'aquesta activitat és de 40 '.

Descripció

Per realitzar aquesta activitat es col·loquen els alumnes en cercle i asseguts al terra. Tot seguit el docent realitza un ritme, utilitzant les mans, els peus, o fent algun so o soroll amb la boca i els alumnes el repeteixen de la mateixa manera.

Després el company de la dreta del docent també realitza un ritme nou, que la resta de companys també imita, llavors aquest, haurà de fer el primer ritme(el que a fet el docent) i tot seguit el seu, i tota la resta d'alumnes també l'hauran de repetir i així consecutivament, és a dir, cada vegada que un alumne/a faci un ritme nou, haurà de fer el seu i a més, anar memoritzant tots els que s'han fet fins aquell moment, el joc s'acaba quan s'ha donat una volta a la rotllana i tothom a inventat el seu ritme. (Vegeu annex vídeo. Ritmes que es sumen!).

Objectius

- Treballar la coordinació, el ritme, l'atenció i la memòria a curt i a llarg termini.
- Gaudir de les activitats i afavorir la creativitat i el canvi d'idees i experiències a través del joc.

Valoració	<p>Grup classe</p> <p>Aquesta activitat va crear molta atenció en els alumnes, van posar molt interès ja que per ells/es era un repte fer-ho bé i a més, es van esforçar molt per recordar tots els passos dels moviments que van anar realitzant els seus companys. La memòria és un factor important per treballar, ja que s'utilitza en la realització de coreografies i representacions i en molts altres exercicis i activitats.</p> <p>En la reflexió final, els alumnes estaven d'acord en que eren molts els passos que havien de recordar, però deien que s'ho havien passat molt bé i que la volien tornar a fer.</p>
	<p>Infant amb TDA</p> <p>Durant l'activitat s'observa una gran concentració en l'infant, ja que quan arriba el seu torn a banda de realitzar el seu nou ritme ha de recordar tots els altres. És una activitat que crea una mica de pressió, però als alumnes els hi agraden els reptes, i en el seu cas, és una manera d'atraure la seva atenció i el seu interès, i va donar molt bon resultat.</p> <p>Si en algun moment, tant en aquest infant com en un altre, necessitaven una mica d'ajuda per recordar els passos, el docent els hi donava i es seguia l'exercici, ja que era difícil emmagatzemar a la memòria tants passos diferents.</p>

SESSIÓ 5

Activitat 1: Reconèixer els sons d'animals!	
Durada	La temporalització d'aquesta activitat és de 20'
Descripció	Per aquesta activitat es demana als alumnes que s'asseguin al terra dispersats per l'espai. Tot seguit es reparteixen, aleatòriament, uns papers en els que hi ha diferents noms d'animals, hi hauran dos animals repetits de cada espècie. Cada alumne/a llegirà el nom de l'animal que l'hi ha tocat i no ho podrà dir als seus companys. (Per practicar una mica i tenir clars els sons dels animals que el docent a repartit, entre tots/es es fan els sons de

cadascun un moment abans de començar l'activitat).

Seguidament, tots/es es treuen la bata que s'utilitza per tapar-se els ulls. Un cop tots tapats, el docent diu a l'orella de cada nen/a el so de l'animal que ha de fer i desplaçant-se a quatre grapes ha de trobar el so del mateix animal que està fent, fins que cada alumne/a hagi trobat la seva parella del mateix animal. (Vegeu annex 3) i (vegeu annex vídeo. Reconèixer els sons d'animals!).

Objectius

- Fomentar el treball cooperatiu, el respecte i la relació entre companys/es.
- Gaudir de les activitats i afavorir la creativitat i el canvi d'idees i experiències a través del joc.
- Conèixer i compartir diferents formes de treballar la música amb el cos.

Valoració

Grup classe

En aquesta activitat els alumnes van poder conèixer què se sent quan s'ha de trobar algú, o alguna cosa, mitjançant un so o un soroll. Els alumnes es desplaçaven amb molta precaució per no topar entre ells i intentaven desplaçar-se cap al lloc on els hi semblava que hi havia el so que estaven buscant.

És una bona activitat per treballar el moviment corporal i el reconeixement de sons, així com descobrir les possibilitats que té un mateix per representar sons i d'iniciativa en l'exercici.

Van comentar que havien gaudit molt i que els hi havia fet molt riure, ja que els hi havia semblat molt curiós desplaçar-se a quatre grapes amb els ulls tapats.

Infant amb TDA

Durant l'activitat l'infant es va mostrar molt receptor a realitzar l'exercici correctament, es va desplaçar per l'espai com els altres companys, fent el so

Treball Final de Grau

que l'hi corresponia i intentant trobar la seva parella. Mentre la buscava es sentien riure's, incloent el seu, aquest fet mostrava que l'activitat els hi agradava.

Va ser dels primers/eres a trobar-la i això va fer que se sentís satisfet/a de la seva actuació. Mentre, mirava als seus companys com s'anaven trobant amb molta curiositat.

Activitat 2: Ritmes a l'esquena!

Durada

La temporalització d'aquesta activitat és de 15'

Descripció

Per la següent activitat es col·loquen els alumnes asseguts a terra en forma d'una sola fila, un darrera l'altra. Un cop asseguts el docent es posa al darrera de tots/es i pica un ritme a l'esquena del company del davant (com en el joc del telèfon) llavors el/la company/a que ha rebut el ritme l'ha de passar al seu company/a del davant i aquest ha de fer el mateix, fins que arribi al primer de la fila.

Es tracta de veure si el ritme que ha començat al final de la fila, un cop ha passat per tots els alumnes, arriba de la mateixa manera i sense modificacions al company situat a la primera fila.

Aquest exercici s'ha repetit tres vegades perquè és molt ràpid de fer i es pot fer tantes vegades com es vulgui, mentre es vagin canviant les formes dels ritmes que es fan a l'esquena.

Objectiu

- Participar de manera activa i interessada en cada activitat.
- Fomentar el treball cooperatiu, el respecte i la relació entre companys/es.
- Treballar la coordinació, el ritme, l'atenció i la memòria a curt i a llarg termini.

Valoració

Grup classe

Aquesta activitat va agradar molt als alumnes, tots/es van posar molta

atenció en realitzar bé el ritme que el company els hi passava, tot i que a mitja fila ja va perdre la seva forma original, curiosament, va tornar a canviar, agafant la mateixa forma inicial. Va ser un fet curiós, de casualitat, que va fer que ho repetíssim més d'una vegada perquè deien que no podia ser. Aquests resultats són els que fan interessant un exercici, en el que els alumnes són els que proposen tornar-lo a fer per millorar-lo, com un repte per tots/es.

Van aprendre a reconèixer ritmes mitjançant la percepció del nostre cos, a memoritzar, a utilitzar l'atenció i a més, van gaudir amb ella.

Infant amb TDA

En aquesta activitat l'infant es va mostrar molt atent i entusiasmada, ja que la seva actuació era important pel resultat final de tot el grup i n'era conscient.

Durant l'activitat, l'infant estava al cas de com evolucionava en tot moment i de les accions dels seus companys, ja que quan arribés el seu torn havia de representar el que havia percebut de la millor manera possible.

Quan va acabar la seva aportació, es va dispersar xerrant amb els companys, ja que la seva actuació ja havia passat. És a dir, que si l'exercici no necessita està atent durant tota l'estona que dura, l'infant es distreu de seguit, encara que al cap d'uns moments no l'hi costi tornar-se a incorporar.

Activitat 3: Passem les claves!

Durada

La temporalització d'aquesta activitat és de 15'

Descripció

En aquesta activitat es demana als alumnes que també es col·loquin asseguts a terra en fila, però en aquest cas es fan dues files. Tot seguit es dona unes claus de fusta, una a cada alumne/a de la primera fila, aquests/es l'hauran de passar al company/a del seu darrera, sense mirar enrere, alçant la mà per sobre el cap i així fins que arribi al l'últim de la fila, llavors, tornar endavant seguint la mateixa operació i veure quina de les dues files té més agilitat a fer arribar la clau altra vegada al davant.

Aquesta activitat també es pot realitzar més d'una vegada perquè també és ràpida de fer i motiva molt als nens/es, ja que és una activitat en que la competició entra en joc, però sense res a perdre ni a guanyar, només participar.

Variant : Els alumnes es col·loquen en fila, drets i llavors es tracta de passar les claus per sota les cames, amb les mateixes normes del joc que el primer.

Finalment asseguts en rotllana es comenta la sessió.

Objectius

- Participar de manera activa i interessada en cada activitat.
- Fomentar el treball cooperatiu, el respecte i la relació entre companys/es.
- Treballar la coordinació, el ritme, l'atenció i la memòria a curt i a llarg termini.

Valoració

Grup classe

Aquesta sessió en general va ser molt moguda i lúdica, segons les opinions dels alumnes que, van deixar clar que el que volien era moure's la gran part de l'estona que dura la sessió. Per això van dir que totes les activitats eren del seu gust, però les que més els hi havia agradat eren les últimes en les que hi entrava la competició.

Aquesta activitat va servir per treballar la coordinació, l'habilitat corporal, l'interès, l'actitud de cada un/a i també amb el grup, ja que de l'actuació de cadascú en depenia el procés de l'activitat. No hi havia premis de guanyadors, però això no va evitar que sentissin que l'activitat era de competició i s'esforcessin per fer-la el millor possible.

Infant amb TDA

Durant aquesta activitat l'infant ha estat molt pendent de tot el procés, ja que aquest exercici demanava total atenció perquè es desenvolupava molt ràpid i per tant, les actuacions ràpides demanaven concentració, element important

Treball Final de Grau

per l'èxit del joc.

En tot moment va posar atenció perquè sabia que la seva actuació era imprescindible per avançar amb l'activitat, va mostrar interès i molta dinàmica durant tot el procés.

Es va veient com les activitats en les que es necessita atenció en tot moment són les que desenvolupa millor, ja que no es dispersa, així com la novetat i les més lúdiques que motiven a tots els infants.

SESSIÓ 6

Activitat 1: Titella i titellaire!

Durada

La temporalització d'aquesta activitat és de 20'

Descripció

Aquesta activitat consisteix en la representació de titelles imaginàries. Per a realitzar-la es col·locaran els alumnes en parelles, les que vulguin, tot seguit, mentre es col·loquen, es prepara una música suau Bach, Conciertos de Brandenburgo N° 4,5 y 6 (1989). Un cop tots en parelles es mostra amb un exemple com funciona l'exercici (en aquest cas les dues mestres de l'aula ho mostren als alumnes).

Cada parella s'ha de posar d'acord de qui fa de titella i qui fa de titellaire, el titellaire farà moure al titella mitjançant uns fils imaginàries i el titella segons els moviments que li faci el titellaire haurà de respondre amb els seus gests, el titellaire pot fer caminar, o seure, o rascar-se el cap, etc al titella. Al cap d'uns minuts els rols es canvien i el que feia de titella passa a fer de titellaire i al revés. (Vegeu annex 4) i vegeu annex vídeo. Titella titellaire!).

Objectius

- Fomentar el treball cooperatiu, el respecte i la relació entre companys/es.
- Expressar de forma autònoma i en grup les sensacions que es produeixen a través del cos.
- Conèixer i compartir les diferents formes de treballar la música amb el cos.

Valoració	<p>Grup classe</p> <p>Aquesta activitat em va sorprendre agradablement, ja que em pensava que potser els hi costaria una mica d'entendre el que havien de fer o que, com que era una activitat molt lenta de moviments creia que se'n cansarien, i va ser ben bé al contrari, l'exercici es va desenvolupar correctament i amb molt interès per part de tots els alumnes.</p> <p>Amb aquest exercici es va treballar les habilitats d'expressió corporal, la creativitat, iniciativa i el respecte als companys. Cada alumne/a va mostrar les seves creacions i la manera com les va dur a terme, tant en un rol com en l'altre.</p> <p>Infant amb TDA</p> <p>En aquest exercici participo activament i el realitzo amb l'infant que pateix el trastorn, ja que el nombre d'alumnes d'aquest dia era imparell.</p> <p>Per començar l'activitat es demana a l'infant si l'hi sembla bé realitzar l'activitat amb la mestra, un cop confirmat es comença. Al principi està una mica insegura perquè no sap ben bé quins moviments farem, però realitzo l'activitat de forma molt lenta perquè tingui temps de seguir tots els gests i se senti còmode. Al cap d'uns minuts l'observo més tranquil·la, ja ha trobat la manera de seguir sense dificultats.</p> <p>Ha seguit els gests de manera molt correcte i atenta i a més ha intentat crear-ne de nous quan l'hi ha tocat fer de titellaire.</p>
------------------	--

Activitat 2: Mil maneres de caminar!	
Durada	La temporalització d'aquesta activitat és de 25'
Descripció	En aquesta activitat es col·locaran els alumnes en línia en un extrem de l'espai, tot seguit se'ls hi diu que avancin endavant caminant segons les indicacions que el docent vagi donant, per exemple: ens imaginem que caminem per sobre de gel, ara per sobre fang, punxes, muntanyes, pedres,

Treball Final de Grau

foc, etc. Després altres formes com: caminar de puntetes, de taló, de costat, endarrere, a peu coix, etc. (Vegeu annex 5)

Objectius

- Participar de manera activa i interessada en cada activitat.
- Gaudir de les activitats i afavorir la creativitat i el canvi d'idees i experiències a través del joc.

Valoració

Grup classe

En aquesta activitat els alumnes van estar més dispersos ja que el moviment sempre comporta més distracció, i sobretot quan es tracta d'un moviment lliure, que no implica haver de fer la tasca perfecte i que ningú depèn de les actuacions dels altres, sinó simplement de fer-ho com cadascú s'ho imagina. Tot i així els alumnes van seguir en tot moment les indicacions de l'exercici. Alguns hi posaven tant interès, que semblava ben bé que es trobessin en cada situació, altres ho feien sense tan entusiasme.

Infant amb TDA

Durant l'activitat l'infant va intentar crear les seves pròpies situacions, tot i que es dispersava en algun moment, va treballar la creativitat, l'habilitat d'expressió corporal, la iniciativa, interès i actitud lúdica de forma autònoma.

Una altra vegada s'ha pogut observar que quan l'activitat no requereix una atenció seguida, l'infant es dispersa amb més facilitat.

Activitat 3: Relaxació individual!

Durada

La temporalització d'aquesta activitat és de 10'

Descripció

Aquesta activitat es realitza per acabar la sessió de manera relaxada, a més, és una petició dels alumnes al finalitzar les sessions. (Vegeu annex 6).

Els alumnes es col·loquen estirats al terra, amb els ulls tancats, en aquest

cas individualment i de panxa enlaire, tot seguit es posa una música relaxant, lenta i amb el volum molt baix, que gairebé no se senti com, Bach, Concierto para dos violines en RE Menor BWV 1043 largo (1989) amb els llums tancats i en silenci. Tot seguit el docent els hi explica una història que han d'intentar imaginar-se, es comença parlant de les parts del cos perquè es relaxin i després es comença una història que tracta d'un dia de platja (es pot explicar qualsevol història inventada que condueixi a la relaxació).

Al finalitzar es comenta com s'ha viscut la sessió.

Objectius

- Participar de manera activa i interessada en cada activitat.
- Expressar de forma autònoma i en grup les sensacions que es produeixen a través del cos.

Valoració

Grup classe

En aquesta sessió els alumnes van estar amb silenci escoltant tot el que se'ls hi explicava i de tant en tant es veia algun ull que s'obria, per curiositat, per saber si els altres també tenien els ulls tancats, però tornaven a la seva posició.

Em van dir que aquesta sessió de relaxació els hi havia agradat perquè era diferent de les altres i perquè s'havien imaginat tot el que els hi anava dient, ja que eren moments agradables per tots/es. Però les altres activitats de titelles i les de caminar també els hi havia agradat molt, perquè podien fer el que volien a la seva manera.

Infant amb TDA

Al principi d'aquesta sessió l'infant es va observar una mica més inquiet, pel fet de tenir els ulls tancats i saber si els altres també els hi tenien i escoltaven la història, però a partir del primer minut va relaxar el seu cos escoltant tot el que s'explicava.

Treball Final de Grau

En les aportacions personals va dir que havia estat divertit imaginar-se un dia de platja, ja que som a l'hivern i se'n té moltes ganes. Així que es va aconseguir que es concentrés amb la història.

SESSIÓ 7

Activitat 1: El tronc!

Durada	La temporalització d'aquesta activitat és de 25'
Descripció	<p>Per a realitzar la última sessió amb els alumnes es demana que es col·loquin en parelles i tot seguit s'explica una història la qual han d'intentar representar amb gests i sorolls. El docent també hi participa i els hi mostra els seus gests i els seus sons, però ells/es els poden canviar.</p> <p>La història es que estan en un bosc, el qual hi ha un arbre ple de cireres que han de collir fins omplir una cistella que porten molt gran, quan ja la tenen plena han de tallar l'arbre. Per a fer-ho, disposen d'una serra imaginària, la qual cada un/a agafa per un costat i fan veure que serren el tronc, tot dient: ris,ras! ris,ras!...quan el tenen tallat, és el moment d'aixecar-lo i tirar-lo ben lluny fent un moviment i so d'esforç.</p> <p>Un cop es té el tronc tallat, es demana una parella voluntària, i aquesta, intenta llançar contra els altres companys el tronc, de manera que, si el llences als peus, els altres han de saltar, si el llences amunt, els alumnes s'han d'ajupir, i així tantes variants com imaginació tinguis.</p> <p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> -Fomentar el treball cooperatiu, el respecte i la relació entre companys/es. -Gaudir de les activitats i afavorir la creativitat i el canvi d'idees i experiències a través del joc.
Valoració	<p>Grup classe</p> <p>Va ser una activitat en la que es va treballar el moviment corporal i la coordinació amb els altres companys, ja que de l'actuació de cada un/a en depenia el bon funcionament de la parella.</p>

Treball Final de Grau

Alguns/es van proposar que algun dia els hi agradaria fer-ho amb una història que s'haguessin inventat ell/es i això va ser un fet a tenir en compte per millorar l'activitat i la motivació dels alumnes.

Infant amb TDA

Durant l'activitat l'infant es va mostrar una mica dispers amb les actuacions dels seus companys, ja que és una activitat força dirigida i permet distreure's fàcilment. Tot i així, en tot moment va mostrar respecte pel seu company/a i va col·laborar a realitzar l'activitat correctament.

En aquest cas també es compleix el que s'ha vist en algunes de les altres activitats que no requereixen una atenció seguida, que en alguns moments durant l'exercici es distregui.

Activitat 2: De l'instrument al cos, diàleg rítmic!

Durada

La temporalització d'aquesta activitat és de 10'

Descripció

En aquesta activitat es col·locaran els alumnes en rotllana i es donarà un instrument, el tamborino, a un dels alumnes i aquest realitzarà un ritme, el qual els altres alumnes hauran d'interpretar amb qualsevol part del seu cos, utilitzant les mans, els peus, picant a la falda, al terra, etc, de la manera que ells/es creguin més adient.

Aquest instrument serà tocat per tots els alumnes i tots/es tindran l'oportunitat de realitzar i crear el seu propi ritme, també es donaran altres instruments per fer els ritmes com, la caixa xina, el xilòfon i el tambor perquè puguin experimentar els ritmes amb altres sons.

Objectius

- Treballar la coordinació, el ritme, l'atenció i la memòria a curt i a llarg termini.
- Expressar de forma autònoma i en grup les sensacions que es produeixen a través del cos.
- Gaudir de les activitats i afavorir la creativitat i el canvi d'idees i experiències a través del joc.

Valoració	<p>Grup classe</p> <p>Va estar una activitat molt creativa per part dels alumnes, ja que tots/es van poder mostrar la seva forma de produir, imaginar i expressar els seus ritmes. En tot moment, tots els alumnes van mostrar moltes interès en realitzar l'activitat.</p> <p>Els alumnes van dir que els hi havia agradat molt l'activitat perquè gairebé mai toquen instruments i haguessin volgut tocar-ne més i de tot tipus.</p>
	<p>Infant amb TDA</p> <p>Durant l'exercici l'infant es va mostrar molt atent, ja que com tots els nens i nenes volia tocar un instrument i el fet de no saber quan seria el seu torn feia que estigués amb més atenció i seguís el procés en tot moment.</p> <p>Quan va arribar el seu torn va mostrar la seva creació de ritme de manera molt activa i amb interès, igualment ho feia quan els seus companys el tocaven. En aquesta activitat encara que no requerís una atenció seguida, va prestar molta més atenció perquè gaudeixen molt tocant instruments, ja que poques vegades en tenen l'oportunitat.</p>

Activitat 3: La dutxa !	
Durada	La temporalització d'aquesta activitat és de 15'
Descripció	<p>Aquesta activitat es realitza per tancar aquesta i totes les sessions de la proposta. Per a fer-ho, es col·locaran els alumnes en parelles i es posaran un darrera l'altra, tot seguit, el docent anirà donant consignes, com si un dels dos es dutxés i l'altra l'hi fa de dutxa, de sabó i d'esponja.</p> <p>Ho faran de manera que quan es digui: ara cau aigua, el de darrera, haurà de simular que cauen gotes d'aigua i realitzar un petit massatge al cap i al cos, juntament amb un so i així amb les diferents variants que el docent vagi dient, com: ara posem sabó a l'esponja, ara l'hi ensabonem l'esquena, ara</p>

posem suavitzant als cabells i li deixem una estona, mentre ensabonem les cames, etc. Finalment s'eixuga i es fa una abraçada ben forta embolicant a la parella amb la tovallola imaginària. Quan s'ha acabat la dutxa, els rols es canvien.

Per acabar es fa una posada en comú d'aquesta sessió i de totes les altres. Finalment, el docent s'acomiada donant les gràcies al alumnes per la seva participació en totes les sessions realitzades.

Objectius

- Fomentar el treball cooperatiu, el respecte i la relació entre companys/es.
- Expressar de forma autònoma i en grup les sensacions que es produeixen a través del seu cos.
- Conèixer i compartir diferents formes de treballar la música amb el cos.

Valoració

Grup classe

Les tres activitats han anat molt bé, tot i que les de relaxació els hi agraden molt, aquesta no sé si és pel fet que han estat drets i no estirats al terra, no s'han concentrat ni relaxat tant, segurament és molt més agradable i funciona millor poder estar estirat sense fer força amb cap múscul del cos. Així ho han comentat els infants una vegada acabada la sessió.

En aquesta activitat es treballa la percepció del cos, el respecte per als companys i la creació dels moviments que descriuen una situació. Es pretén que els alumnes coneguin noves sensacions que produeixen alguns moviments realitzats amb el seu cos.

Infant amb TDA

En aquesta sessió al igual que els seus companys no ha posat tanta atenció, segurament pel fet que he explicat anteriorment, tot i així, ha mostrat respecte al seu/va company/a en la realització dels moviments al seu cos i ha participat durant tota l'activitat.

3.4 Resultats

Resultats grup classe

En general les activitats que s'han realitzat, han assolit els objectius que s'havien fixat al principi. Els alumnes han participat de forma voluntària i amb molt d'interès amb les activitats i s'han vist motivats a seguir fent les properes, ja que ells/es així ho han manifestat.

Cada alumne/a, en proporció a les seves possibilitats, ha pogut realitzar totes les propostes, sense excepció. El treball en equip ha fet que els alumnes que no tenen tanta facilitat en realitzar algunes tasques, les resolguin de forma satisfactòria.

Les activitats que han mostrat un bon resultat a l'aula en general han estat les que demanen més moviment i més acció. Tot i així les activitats de relaxació han ocupat una alta satisfacció en tots els alumnes, els quals han demanat des de la primera sessió, que la relaxació fos el final de totes les properes sessions, el docent ho va tenir en compte i va accedir a la petició dels seus alumnes.

Resultats infant amb TDA

Després d'haver observat l'infant que es treballa en aquesta investigació, en cada activitat de les sessions que s'han desenvolupat al llarg de set setmanes, tenint en compte el diari de camp i l'observació diària a l'aula, s'ha pogut veure que s'han produït alguns canvis en els seus símptomes del trastorn que pateix, assolint els objectius que es van fixar al principi.

En les primeres sessions l'infant mostrava més tímidesa en el moment de realitzar o expressar les seves actuacions. El moviment corporal que s'ha treballat durant les diferents sessions ha produït un canvi de comportament en aquest infant, alliberant així les seves tensions, experimentant sense por i angoixa el que sentia en cada moment i tenint més confiança en sí mateix/a.

Tanmateix, s'ha produït un canvi en la seva atenció, la qual ha millorat notablement amb algunes de les activitats. S'ha vist que les activitats que s'han realitzat en grup han tingut una forta influència en aquesta millora, ja que ha pogut manifestar més lliurement, les seves expressions i creacions, sense la pressió de ser observat/ada. També s'ha pogut observar que en les activitats en les quals s'ha necessitat una

Treball Final de Grau

---

atenció més seguida, també ha manifestat més concentració i interès, en canvi en les activitats en les quals no requerien tanta atenció es dispersava més fàcilment amb les altres companys/es.

Finalment, és un fet doncs a destacar, que les activitats més adients de moviment corporal per aquest infant i les que ha mostrat una millora en atenció, relació amb els companys i interès, són les activitats dinàmiques, que promouen a realitzar exercicis nous, diferents i lúdics per motivar-lo/a a ell/a i a tot el grup classe. Els detalls es poden veure especificats en l'apartat de l'infant en la taula de cada activitat.

Després de fer la valoració del resultat de la pràctica desenvolupada dins l'aula, s'ha parlat amb el tutor de l'infant de l'escola per saber si, les millores que s'han produït a l'aula en aquest alumne/a durant aquesta proposta, també han tingut repercussió en altres àrees. El tutor va comentar que no es va mostrar cap canvi en l'actitud de l'infant en la resta d'àrees. El seu raonament va ser que potser es necessitarien més activitats per desencadenar uns efectes positius més marcats i més amplis en l'actitud de l'infant.

4 Conclusions

Sobre el treball amb l'infant que s'estudia i la resta d'alumnes

Després de realitzar aquesta pràctica educativa de moviment corporal a l'escola a un infant amb TDA, s'ha pogut comprovar que les activitats de moviment corporal són beneficioses pels alumnes que pateixen aquest trastorn i pels que no.

Els alumnes i l'infant en concret han mostrat en tot moment interès per aquest tipus d'activitats, han desenvolupat els exercicis de forma voluntària i amb moltes ganes de treballar, tant individualment com amb els companys.

Aquesta proposta va comportar un canvi d'actuació en els infants a l'aula, ja que no estaven acostumats a realitzar moviment durant les classes de música. Des del primer dia, els infants es van veure il·lusionats per les propostes que se'ls i va proposar i en cap moment es va esvaïr aquest desig de participar en totes elles.

La felicitació per part del docent als alumnes per qualsevol bona actuació que realitzessin va donar la confiança, seguretat i autoestima en ells/es, per seguir treballant amb interès a l'aula, així com augmentar la motivació de tots/es. El docent doncs, és un bon referent pel nen/a a l'aula, ja que la seva bona actuació influirà de manera positiva a l'infant.

Per a Cledes i Bean (1993:21) Especialista i professor de nens amb problemes. Psicòleg i consultor pedagog. "Las experiencias importantes y la calidad de las relaciones con personas importantes para él influyen en el niño y en sus sentimientos hacia sí mismo."

Durant el procés de les activitats es va observar una gran acceptació per les activitats en les que el moviment dels infants era més alt, donant també importància a l'infant que es tracta, ja que aquest tipus d'activitats van ser en les que presentava un grau més alt d'atenció. Tot i així, i com a excepció, les activitats de relaxació, en que el moviment del cos és mínim, que van ocupar el lloc final de cada sessió, van tenir una gran acceptació per a tots els alumnes, donant lloc a una petició d'ells/es per realitzar aquest tipus d'exercici en cada sessió. La participació dels alumnes en activitats que

Treball Final de Grau

---

es van realitzar en forma de petit o gran grup, també van presentar un major grau de concentració i interès en elles.

Al llarg de tota la proposta s'ha pogut observar un canvi en l'actuació de l'infant que pateix el trastorn, ja que els símptomes que en un principi presentava de dèficit d'atenció, memòria i desinterès han anat millorant a mesura que s'han anat realitzant les propostes. Així com l'autoestima, seguretat i relació amb els companys.

Tot i que són poques les intervencions que s'han aplicat a l'infant que treballem en l'investigació, s'ha arribat a la conclusió que, finalment s'han complert els objectius que es van fixar al principi, tant els objectius generals de la pràctica, com els específics amb el grup classe i amb l'infant, els quals juntament amb la hipòtesi plantejada s'han verificat. En un futur immediat s'hauria de poder veure si aquesta milloria en l'infant persisteix o per altra banda al acabar la proposta d'activitats desapareix.

Durant tot el procés de la meva pràctica i l'estada a l'escola més intensa que he desenvolupat fins ara, m'he adonat que l'actuació del docent a l'aula és molt important pels alumnes, ja que la forma de presentar, desenvolupar i actuar en la classe repercuteix la manera en que els infants reben les informacions, les interpreten i els hi donen un significat. La relació de mestre/a i alumne/a ha de ser el més propera possible, si es vol donar una educació en la que els valors siguin els que ocupin el primer lloc en l'aprenentatge.

En la creació de les diverses sessions vaig confiar en que l'elaboració de cada una d'elles donaria una resposta positiva en els infants i en concret al que pateix el trastorn de TDA. Tot i no saber la certesa dels resultats fins que no s'hagués realitzat tota la proposta, vaig poder comprovar que tan important era el contingut de la sessió, com la forma en que es presentava als alumnes.

En la primera sessió de presentació vaig veure una gran atenció per part de tots i totes, ja que la novetat i la sorpresa captaven de ple la seva curiositat. Tot i fixar més l'atenció a l'infant en qüestió, s'observa a tot el grup classe, ja que forma part de tot el conjunt en el que es desenvolupen les activitats i a més tenen influència en la forma de progressar de l'infant.

Treball Final de Grau

A mesura que es van anar desenvolupant les diverses sessions, cada vegada hi havia més connexió amb tots ells/es i es podien captar les primeres impressions de cada un/a d'ells/es, així com els seus caràcters i formes de ser i actuar.

Durant les explicacions de les activitats que es van realitzar en cada sessió, vaig intentar mostrar als alumnes el significat de treballar junts, com un equip, i que les actuacions de tots/es són iguals d'importants, ja que tots/es som diferents físicament, però tots/es som iguals en valors.

És una evidència que avui dia es parla molt d'educar en valors, però quan tens la responsabilitat d'educar a uns infants sabent que la teva actuació influirà en aquesta tasca, te n'adones, que aquests valors són molt necessaris a l'escola.

Els valors són importants per a desenvolupar qualsevol tasca i/o exercici que comporti la relació amb altres. El comportament que un individu té en el moment de relacionar-se té a veure amb els seus sentiments i els dels altres.

Per tant, he pogut veure que el docent ha de mostrar als seus alumnes respecte, bondat, responsabilitat, acceptació... tan en ell/a mateix/a com en els altres. És una satisfacció veure que les activitats que s'han realitzat han obtingut uns bons resultats i que l'alegria no és tan sols d'un/a mateix/a, sinó que els infants, que en són els protagonistes, la comparteixen. L'esforç i l'interès que cada infant a mostrat durant les intervencions, han estat producte del seu aprenentatge que, s'ha vist evolucionar en cada sessió.

Els alumnes han après a conèixer el seu cos a partir d'unes tècniques i activitats que no eren conegudes per ells/es. El moviment corporal aplicat a diferents exercicis durant les classes de música ha provocat que els alumnes experimentessin la música a través del seu cos, com s'han sentit, què els hi ha provocat i quines noves sensacions han conegut i après.

Personals

Pel que fa a la meva experiència d'investigar, de tractar i treballar amb un alumne/a que pateix el trastorn de TDA a l'aula, ha fet trontollar la meva idea de seguir estudiant quelcom que tingui relació amb aquest tema, o si més no de treballar de forma més

Treball Final de Grau

---

personalitzada amb els alumnes. Durant les hores, en l'estada a l'escola, que no estava realitzant les meves sessions, vaig poder tenir contacte amb alumnes d'altres cursos del centre que també pateixen aquest trastorn i m'hi he sentit molt còmode, tant, que he intentat apropar-me més a aquest infants.

Després de la relació que he tingut amb els infants aquests dies a l'escola, crec que tots, els actuals i futurs docents hauríem de tenir més formació per treballar a l'aula amb infants que requereixen necessitats educatives especials, a banda de tenir un mestre/a educador/a especial i/o vetllador/a a l'aula.

Un dels moments que més m'ha agradat de l'experiència, a banda de realitzar la meva pràctica, ha estat poder tractar i conèixer als alumnes individualment, ja que mentre no realitzava les meves sessions podia estar a l'aula i observar l'actuació de cada un/a d'ells/es.

Tant en l'infant que es treballa en l'investigació, com en els altres, he intentat acostar-me i tenir una conversa personal amb tots/es ells/es, per saber com es troben, què en pensen de l'escola, què els hi agrada i en general com se senten ells/es mateixos/es a l'escola. Penso que qualsevol docent hauria de mantenir de tant en tant una conversa amb els seus alumnes, tant de forma individual com col·lectivament, ja que és bo conèixer les seves inquietuds, gustos i/o preocupacions.

En algunes escoles ja es treballen les emocions de diferents maneres, com per exemple, cada dia a primera hora i abans de començar les classes, el docent demana als alumnes com se senten, si estan contents o estan tristos i se'ls hi dóna l'oportunitat d'explicar el perquè, si volen en públic o en privat amb el/la Mestre/a. (Un exemple el vaig viure a l'escola Sant Joan de Berga, on vaig fer les pràctiques de mestre de tercer curs). Aquestes informacions poden ajudar a trobar solucions als problemes dels infants, tant dins com fora l'escola, i buscar temes concrets que condueixin a treballar des de l'escola conflictes o situacions que pateixen els alumnes.

El benestar dels alumnes és primordial per aconseguir realitzar qualsevol tasca a l'escola, pel seu aprenentatge, pel seu procés de creixement i per a la relació amb els altres i amb la societat.

Com a docent he après a conèixer una mica més el meu rol de mestra, a saber trobar estratègies a petits conflictes que sorgeixen a l'aula, a escoltar a tots els alumnes i

Treball Final de Grau

---

compartir les seves opinions i argumentacions dels fets, a aprendre dels infants, a ser conscient que mai se'n sap prou i que sempre s'ha de lluitar per millorar els sabers, a ser crític amb un mateix/a i aprendre de les equivocacions, a que el docent té una gran responsabilitat en la motivació i aprenentatges dels seus alumnes, a respectar la diversitat i les diferents cultures, etc, i el més important per mi, a estimar els infants i la meva futura professió.

Finalment, agrair a l'escola Sant Jordi de Navàs tot el suport i acolliment que m'han donat durant la meva estada en aquest centre, tant els companys docents, els infants, com tot el personal del centre. M'emporto una bona experiència com a futura mestra que seré i uns aprenentatges que de ben segur em seran molt útils en la meva professió.

També agrair a la meva família l'ajuda i el recolzament que m'han proporcionat en el curs d'aquesta investigació i la confiança que han posat en mi durant aquests quatre anys de carrera.

La proposta d'investigació sobre l'alumne/a amb TDA pot ser recuperada per aplicar a futures investigacions.

5 Bibliografia

Llibres

Andrews, Ted (1992). *La Curación por la Música*. Barcelona: Martínez Roca.

Carbajal, Luis (2008). *Hablar con el Cuerpo. La Expresión Corporal, un Camino para el Bienestar*. Barcelona: Comanegra.

Clemes, Harris; Bean Reynold (1987). *Cómo desarrollar la autoestima en los niños*. Madrid: Debate.

Coca, Arantxa (2005). *El creixement emocional del nen*. Barcelona: Viena Edicions.

Davrou, Yves (2007). *Aprendemos a relajarnos*. Madrid: Narcea.

Educació, currículum : Educació primària I. Catalunya. Departament d'Educació II. Catalunya. Servei d'Ordenació Curricular 1. Educació primària – Catalunya – Currículums 373.312.14(467.1)

Ferrerós, Mª Lluïsa (2008). *Inteligència musical*. Barcelona: Scyla Editores.

Hernández, Vicky; Rodríguez, Pilar (1996). *Expresión Corporal con Adolescentes*. Madrid: CCS

Learreta, Begoña; Ruano, Kiki; Sierra, Miguel Ángel (2006). *Didáctica de la Expresión Corporal. Talleres Monográficos*. Barcelona: Inde.

Malagarriga, M. Teresa; Busqué, Montserrat. (1983). *La música al parvulari i al jardí d'infància*. Barcelona: Abadia de Montserrat

M.Hallowell, Edward; J.Ratey, John (1994). *TDA. Controlando la Hiperactividad*. Barcelona: Paidós.

Montañés, Francisco; Lucas, María Teresa (2006). *Hiperactividad, Déficit de Atención y Conducta Desafiante*. Barcelona: Ars Medica.

Treball Final de Grau

Motos, Tomás; G.Aranda, Leopoldo (2001). *Práctica de la Expresión Corporal*. Ciudad Real: Ñaque.

Paymal, Noemi (2008). *Pedagogia 3000. Guía práctica para docentes, padres i uno mismo*. Córdoba: Brujas.

Pérez, Montserrat; Aragó, Carme (1987). *Conèixer l'infant i l'adolescent*. Barcelona: Alga.

Piaget, Jean (1985). *El nacimiento de la inteligencia en el niño*. Barcelona: Crítica.

Ricard, Jacques; Rubio, Lina (1996). *Terapia Psicomotriz*. Barcelona: Masson.

Riu, Núria (2000). *El lenguaje musical*. Barcelona: Ceac.

Sacks, Oliver (2009). *Musicofília*. Barcelona: La Magrana.

Siegel, Daniel; Paine, Tina (2012). *El cerebro del niño*. Barcelona: Alba.

Soutullo, César (2004). *Convivir con Niños y Adolescentes con Trastorno por Déficit de Atención e Hiperactividad*. Madrid: Panamericana.

Spencer, Mary Ann (1989). *El desarrollo de la mente infantil segun Piaget*. Barcelona: Paidós.

Tomàs, Josep; Casas, Miquel (2004). *Hiperactividad. Niños movidos e inquietos*. Barcelona: Laertes.

Vicana, Virginia; Arteaga, Milagros (1999). *Las actividades coreográficas en la escuela*. Barcelona: INDE publicaciones.

Documents electrònics

Acosta, Maritza; Ospina, Jonathan Andres (2007). *Eficacia de un programa de Kinesiología Educativa acuática en los síntomas del Trastorno por Déficit de Atención/ Hiperactividad en escolares*. Pereira: Universidad Tecnológica de Pereira.

Treball Final de Grau

LÓPEZ, Ester. *Teatre i Expressió* [en línia]. Maig de 2011. [Consulta: 13 de maig de 2013]. Disponible a: <http://teatrodanza-ester.blogspot.com.es/2011/05/que-es-l'expressio-corporal-com-lentenc.html>

CDs

Bach (Compositor). (1989). *Bach Conciertos de Brandenburgo N° 4,5 y 6*. [CD-ROM] Barcelona: Planeta Agostini.

Bach (Compositor). (1989). *Concierto para dos violines en RE Menor BWV 1043 largo*. [CD-ROM] Barcelona: Planeta Agostini.

Bach (Compositor). (1989). *Concierto para violín N1 en la menor BWV 1041-Andante*. [CD-ROM] Barcelona: Planeta Agostini.

Este, P. (Intèrpret). (1997). *Caribe mix 2*. [CD-ROM] Espanya.

Nacional, G. (Intèrpret). (1997). *Caribe mix 2*. [CD-ROM] Espanya.

Oldfield, Mike; Introduction (Intèrpret). (2003). *Tubular Bells*. [CD-ROM] Espanya.

Oldfield, Mike; Peace (Intèrpret). (2003). *Tubular Bells*. [CD-ROM] Espanya.

Varis (Intèrpret). (1997). *Caribe Mix 2*. [CD-ROM] Espanya.

APUNTS ASSIGNATURA

Apunts de l'assignatura: Educació Dramàtica. Curs 2011-2012. Professora: Dolors Rusiñol. Activitats.

6 Annexos al document adjunt
